

Analýza finančního zdraví obce Velké Popovice

říjen – prosinec 2023

Autorka: Ing. Nikola Magdalena Taylor, Ph.D.

Úvod

Obec Velké Popovice, okres Praha-východ patří mezi obce v pražském suburbálním pásmu, které se vyznačují intenzivním růstem zástavby již od poloviny 90. let. Důvodem rychlé rozvojové dynamiky obce je především výhodná poloha při hlavní dopravní komunikaci spojující Prahu a Brno a atraktivní okolí vyznačující se bohatým přírodním potenciálem, zajímavou krajinou a zdravým životním prostředím.

Bývalá rekreační oblast s původně minimálním zastoupením ekonomických aktivit a trvale žijícího obyvatelstva se v průběhu dvou dekad proměnila ve vyhledávané rezidenční sídlo, kde se současně rozvíjely další ekonomické aktivity na komerční i veřejné bázi, což prudce zvyšovalo nároky na kvalitu samosprávy, rozvojové koncepce a obecní rozpočty.

Obec Velké Popovice – vybrané údaje

NUTS 2 – kohezní region	Střední Čechy (CZ02)
NUTS 3 - kraj	Středočeský kraj (CZ020)
LAU 1 (okres)	Praha-východ (CZ0209)
LAU 2 (obec) a sídlo	Velké Popovice, Komenského 254, 251 69 (CZ 0209538981)
SO ORP	Říčany
Obec s POÚ	Říčany
Místní části	Velké Popovice, Brtnice, Lojovice, Dubiny, Dub, Mokřany, Řepčice, Krámský, Klenové, Křivá Ves
MAS	Říčansko, o.p.s
Mikroregion	Ladův kraj
Poloha	14° 38' 22" E, 49° 55' 21" N
Rozloha	1562 km ²
Počet obyvatel	3397 (k 31.12.2022)
IČO	00240966

Zdroj: ČSÚ (2023)

V současné době má obec zpracovaných několik rozvojových koncepcí zastřešených Strategickým plánem obce na období 2020-2026. Z aktuální verze Strategického plánu vyplývá, že obec Velké Popovice v rámci středního období plánuje realizovat celou řadu významných investic, jejichž cílem je podstatně zvýšit kvalitu života v obci a zejména v jejích jednotlivých místních částech, které, vzhledem ke své geografické odlehlosti ve vztahu

k centrální části obce, dosud postrádají některé základní prvky technické, dopravní i občanské infrastruktury.

Cílem této finanční analýzy je vyhodnotit celkovou finanční situaci obce s důrazem na vybrané aspekty finančního zdraví v návaznosti na legislativní ukotvení hospodaření obcí v ČR. Hlavními podklady pro zpracování analýzy byly:

- ⇒ Česko ve formě – konsolidační balíček Vlády ČR, 2023
- ⇒ Finanční hospodaření obce a jeho přezkoumávání. Praktický průvodce a rádce úředníka, zpracováno v rámci projektu „Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020“, Ministerstvo vnitra České republiky Praha, 2019 (2. verze z dubna 2020)
- ⇒ Zákon č. 420/2004 O přezkoumávání hospodaření samosprávných územních celků a dobrovolných svazků obcí
- ⇒ Zákon č. 128/2000 Sb. O obcích v platném znění
- ⇒ Zákon č. 248/2000 Sb. O podpoře regionálního rozvoje v platném znění
- ⇒ Zákon č. 23/2017 Sb., O pravidlech rozpočtové odpovědnosti
- ⇒ Zákon č. 24/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím právní úpravy rozpočtové odpovědnosti, mj.:
 - část XII: změna zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní (RUD)
 - část XIV: změna zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- ⇒ Zákon č. 25/2017 Sb., o sběru vybraných údajů pro účely monitorování a řízení veřejných financí
- ⇒ Ukazatele SIMU. Ministerstvo financí ČR, 2018 a 2022

Zdrojem dat pro analýzu je MONITOR, Ministerstvo financí ČR, Risy.cz a ČSÚ.

Legislativní ukotvení hospodaření obcí

Mezi základní zákonné požadavky kladené na obce patří schopnost hospodárně a účelně hospodařit s finančními prostředky a majetkem, administrativně a finančně zabezpečit realizaci rozvojových projektů a přispívat ke zlepšení hospodářské situace a občanské vybavenosti a služeb v obci. Aby tento úkol bylo možné naplnit, je potřeba, aby obce byly finančně stabilní a zdravé. Za finančně zdravou lze považovat takovou organizaci, která je dlouhodobě schopna naplňovat své poslání (Valach, 1999). Posláním obce je péče o všestranný rozvoj území a o potřeby občanů a ochrana veřejného zájmu (dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích).

Pravomoce týkající se možného zadlužení obcí jsou legislativně omezeny, konkrétně Zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a Zákonem č. 24/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím právní úpravy rozpočtové odpovědnosti. Zákon č. 23/2017 Sb. se vztahuje na veřejné instituce, kterými jsou mj. i územní samosprávné celky (dále ÚSC), a tedy i obce. Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti stanovuje pro ÚSC tzv. pravidlo dluhové brzdy (§ 14) a číselné fiskální pravidlo (§ 17).

Dluhová brzda státu je definována tak, pokud činí výše dluhu sektoru veřejných institucí nejméně 55 % nominálního HDP, musí obec schválit svůj rozpočet na následující rok jako vyrovnaný či přebytkový. Rozpočet může být sestaven jako schodkový jen při splnění podmínek stanovených v § 4 odst. 6 zákona č. 250/2000 Sb.

Fiskální pravidlo ukládá povinnost obci hospodařit tak, aby výše jeho dluhu nepřesáhla 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. Pokud je tato hranice překročena, má obec povinnost postupně splácet předchozí dluhy alespoň o 5 % z rozdílu mezi výší dluhu a 60 % jeho průměrných příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. Definované fiskální pravidlo tedy nebrání obcím vzít si na financování svých projektů úvěr i v případě, kdy obec překračuje 60% limit, pokud je v letech následujících splácen alespoň o 5 % z rozdílu mezi dosaženou úrovní dluhu a 60 % průměrného příjmu za poslední 4 rozpočtové roky. Plnění pravidla se posuzuje vůči dluhu předchozího roku.

Dluhem ÚSC, a tedy i obcí, se dle § 17 rozumí hodnota nesplacených závazků z vydaných dluhopisů, přijatých úvěrů, zápůjček a návratných finančních výpomocí, realizace plnění ze záruk a vystavených směnek. Dluh je vymezen jako dluh v nominální hodnotě, nesplacený ke konci roku. Konkrétně se do hodnoty dluhu započítávají stavy na syntetických účtech: 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456 a 457, které vymezuje Vyhláška č. 410/2009 Sb. (Szarowská, Majerová, Šebestová, 2018).

Výběr sledovaných ukazatelů finanční stability obce Velké Popovice

Hodnocení finanční stability obce Velké Popovice bude založeno na vybraných ukazatelích reflektujících poslední poznatky odborné veřejnosti ohledně potřebné objektivnosti a komplexnosti vstupních dat. Tyto ukazatele vycházejí z postupů využívaných při finančním řízení podniků (např. Valach, 1999), hodnocení finančního zdraví (dle Cabaleiro a kol., 2012) a zohledňují specifika veřejného sektoru při poskytování veřejných statků a služeb a také požadavky vyplývající z monitoringu SIMU.

Jedná se o tři skupiny ukazatelů:

- ⇒ hodnotící **rozpočtové hospodaření**. Rozpočtové hospodaření je důležitým aspektem činnosti obce spočívající zejména v kvalitním zabezpečení provozního hospodaření a v generování zdrojů pro rozvojové aktivity obce. Proto bylo vybráno 7 indikátorů rozpočtového hodnocení.
- ⇒ hodnotící **zadluženost obce**. Zadluženost obce významným způsobem ovlivňuje nejen finanční stabilitu, ale i běžný chod obce. Pro účely obce Velké Popovice bylo sledováno celkem 8 indikátorů.
- ⇒ hodnotící **likviditu** obce. Likviditou rozumíme schopnost obce/firmy dostát svým krátkodobým i dlouhodobým závazkům. Likvidita podstatným způsobem ovlivňuje finanční stabilitu a celkovou situaci obce. V této kategorii byly použity 3 ukazatele.

Výpočet hodnot indikátorů je založen na údajích z povinně zveřejňovaných dokumentů (rozpočet obce, Výkaz FIN 2-12 – výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ÚSC, rozvaha, výsledovka). V metodice Monitoring hospodaření územně samosprávných celků z roku 2022 jsou některé ukazatele počítány za obec i jí zřízené příspěvkové organizace. Vzhledem k tomu, že pro tento výpočet nemáme k dispozici konsolidovaná data, uvádíme pouze údaje za samotnou obec, tak že je zajištěna srovnatelnost údajů mezi jednotlivými roky.

Seznam ukazatelů

Ukazatele rozpočtového hospodaření
Běžné výdaje na obyvatele
Finanční stabilita
Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech
Podíl celkových konsolidovaných výdajů na běžných příjmech

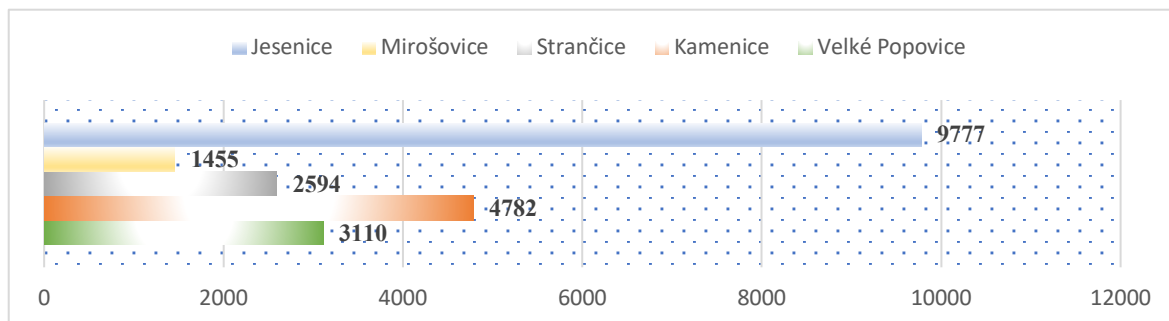

Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci
Provozní saldo
Rozdíl provozního salda a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků
Podíl provozního salda k běžným příjmům (v %)
Provozní saldo na obyvatele
Podíl investičních transferů na kapitálových výdajích
Podíl kapitálových výdajů na provozním saldu
Ukazatele zadluženosti obce
Dluhová služba celkem
Ukazatel Dluhové služby (v %)
Krytí dluhové služby
Dluh
Dluh zřízených příspěvkových organizací
Dluh na obyvatele
Krytí dluhu
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)
Podíl cizích zdrojů bez dotačních záloh k celkovým aktivům (v %)
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (v %)
Ukazatele likvidity
Stav na bankovních účtech a v pokladnách
Stav na bankovních účtech a v pokladnách zřízených příspěvkových organizací
Čistá aktiva
Čistá aktiva na obyvatele
Běžná likvidita
Okamžitá likvidita

Výše uvedené ukazatele budou dále komparovány v rámci hodnot zjištěných u referenčních obcí, tedy obcí celkově porovnatelných svými socioekonomickými charakteristikami. Jedná se o obce Mírošovice, Kamenice, a Strančice, tedy menší suburbanizované obce s dynamickým populačním vývojem a vyšší potřebou zajistit potřebnou infrastrukturu prostřednictvím investičních projektů, které představují znatelnou zátěž pro obecní rozpočty. Dále byla pro tento účel zvolena obec Jesenice u Prahy jako příklad větší obce (města) nacházející se v relativní geografické blízkosti a naplňující charakter obce v suburbánním pásmu s vyššími investičními nároky. Počtem obyvatel se Velké Popovice pohybují ve střední části intervalu vybraného vzorku obcí.

Graf 1: Počet obyvatel referenčních obcí k 1.1. 2023

Zdroj: ČSÚ (2023), vlastní zpracování

Indikátory rozpočtového hospodaření

1. Běžné výdaje na obyvatele

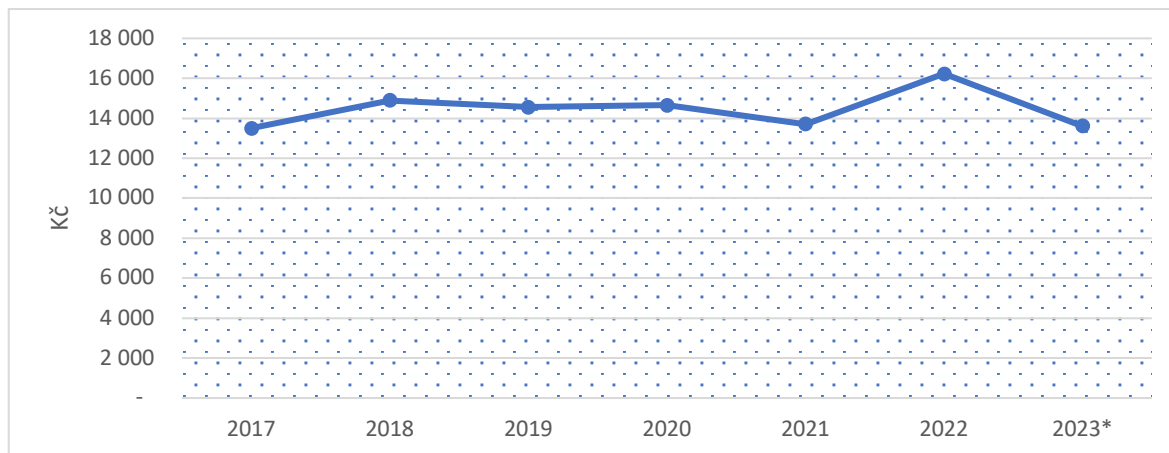
Pomocí tohoto ukazatele lze zjistit výši běžných výdajů, které obec vynaložila v přepočtu na jednoho obyvatele. Ukazatel je vhodný pro porovnání s ostatními obcemi.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Počet obyvatel k 1.1. 2023	2 787	2 819	2 890	2 940	3 048	3 110	3 397
Běžné výdaje (RS – třída 5) v Kč	37 643 736	41 979 413	42 081 754	43 100 003	41 803 302	50 478 182	46 238 207
Podíl BV na obyvatele v Kč	13 507	14 892	14 561	14 660	13 715	16 231	13 611

*k 30.10.2023

Zdroj: Monitor (2023)

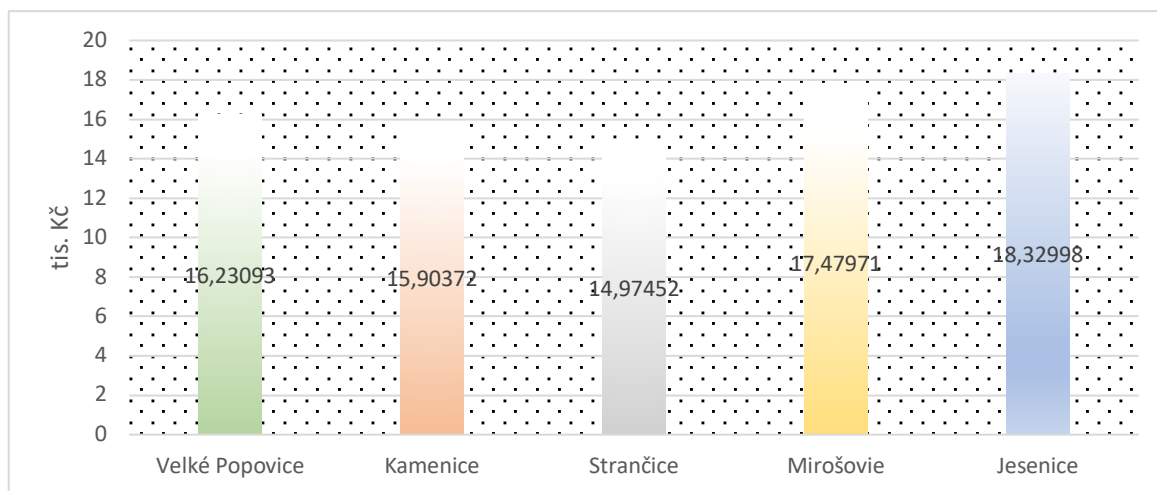
Graf 2: Podíl běžných výdajů na obyvatele (2017-2023)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Z trendové spojnice je patrná střednědobá stabilita podílů běžných výdajů na 1 obyvatele. Nárůst v letech 2021 a 2022 byl způsoben nárůstem platů a výdajů v oblasti pozemních komunikací, komunálních služeb, odpadovým hospodářstvím. Nárůst těchto základních výdajů se promítl též do dalších výdajových kapitol, jako jsou např. výdaje na kulturní nebo sportovní akce. Pokles v roce 2023 je pouze dočasný (pracuje se s daty k 31.10.), předpokládá se nárůst do úrovně srovnatelné s předchozími dvěma roky.

Graf 3: Komparace podílu běžných výdajů na obyvatele s referenčními obcemi (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

V rámci sledovaného vzorku obcí jsou Velké Popovice na přibližně stejné úrovni jako Kamenice, která má větší počet obyvatel, avšak vykazují nižší hodnotu v porovnání s Mirošovicemi, které mají počet obyvatel výrazně nižší. V tomto ukazateli tedy nevykazují Velké Popovice žádné anomálie.

2. Finanční stabilita

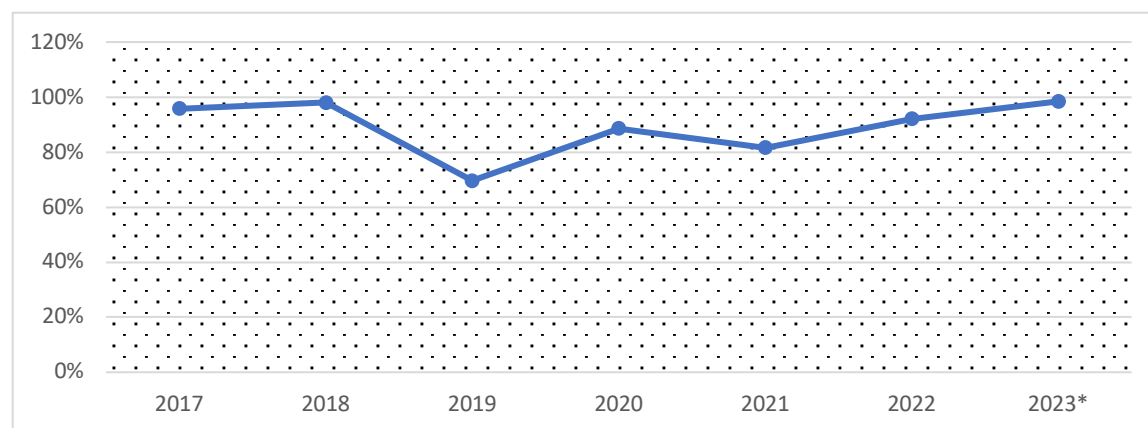
Ukazatel hodnotí finanční stabilitu územně samosprávného celku (obce), resp. strukturu příjmů s ohledem na stabilitu a pravidelnost plnění celkových příjmů. Čím vyšší je ukazatel, tím nezávislejší je obec na mimořádných příjmech (např. kapitálových příjmech) a naopak. Maximální hodnota je 100 %.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Běžné příjmy (Kč)	RS - třída 1 + třída 2 + seskupení položek 41	51 167 842	54 861 024	61 373 144	79 237 761	70 161 522	83 523 736	77 608 995
Celkové příjmy (Kč)	RS - třída 1+2+3+4	53 386 058	56 003 751	88 119 138	89 500 459	85 970 623	90 765 302	78 833 845
Finanční stabilita	Podíl běžných příjmů na celkových příjmech	96%	98%	70%	89%	82%	92%	98%

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

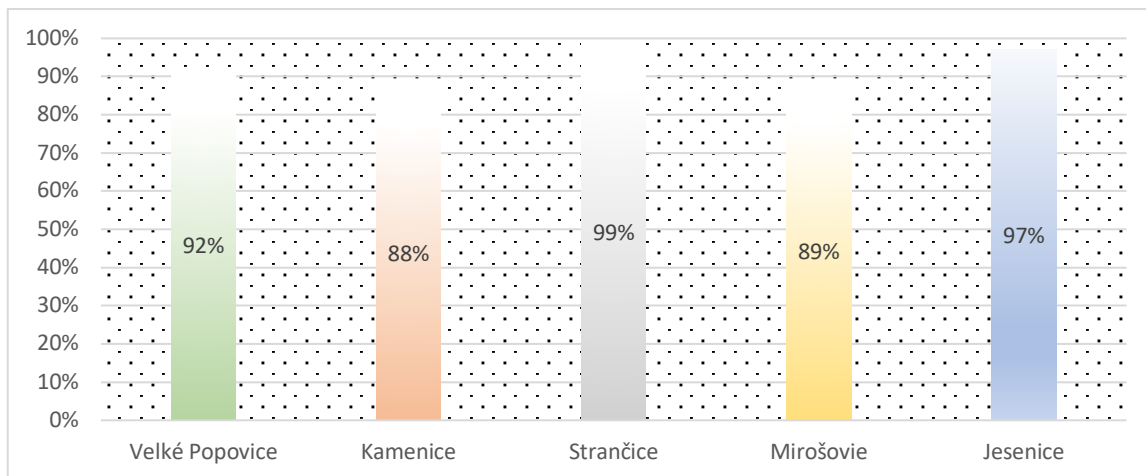
Graf 4: Finanční stabilita obce Velké Popovice

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Ukazatel finanční stability od roku 2019 roste a lze jej hodnotit jako vysoký. Obec tedy není závislá na mimořádných nebo jednorázových příjmech. Vysoká hodnota roku 2023 (98 %) může být do určité míry ovlivněna skutečností, že je do výpočtu zahrnuto pouze o prvních 10 měsících roku vzhledem k době zpracování této studie.

Graf 5: Komparace finanční stability s referenčními obcemi (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

V rámci referenčních obcí je míra finanční stability u Velkých Popovic vyšší, pokud bereme v úvahu dvě nejpodobnější obce – Kamenice a Mirošovice.

3. Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech

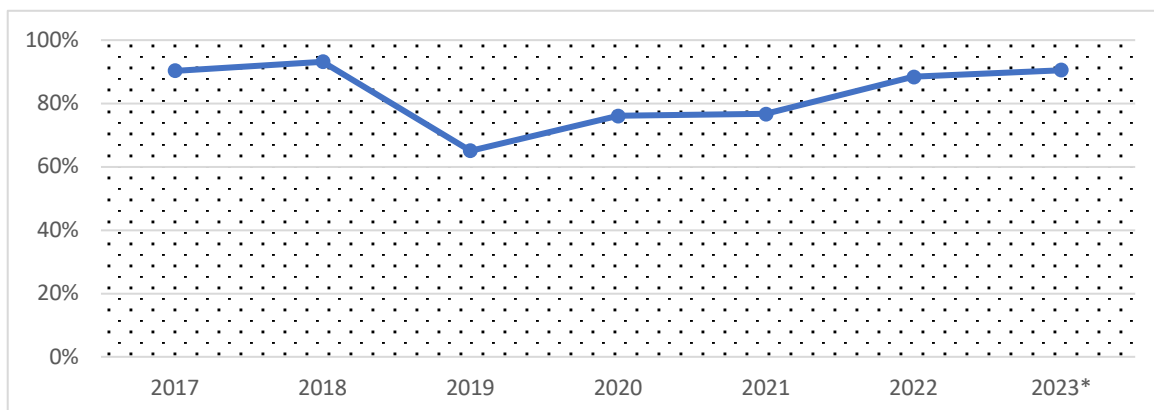
Podíl vypovídá o finanční soběstačnosti obce a její nezávislosti na transferových příjmech. Čím větší je hodnota tohoto indikátoru, tím je obec více finančně soběstačná. Maximální hodnota je 100 %.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Vlastní příjmy	RS - třída 1, 2 a 3	48 243 571	52 170 093	57 316 260	68 102 364	65 882 415	80 202 842	71 386 592
Celkové příjmy	RS - třída 1+2+3+4	53 386 058	56 003 750	88 119 138	89 500 459	85 970 623	90 765 302	78 833 845
Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech		90%	93%	65%	76%	77%	88%	91%

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 6: Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech

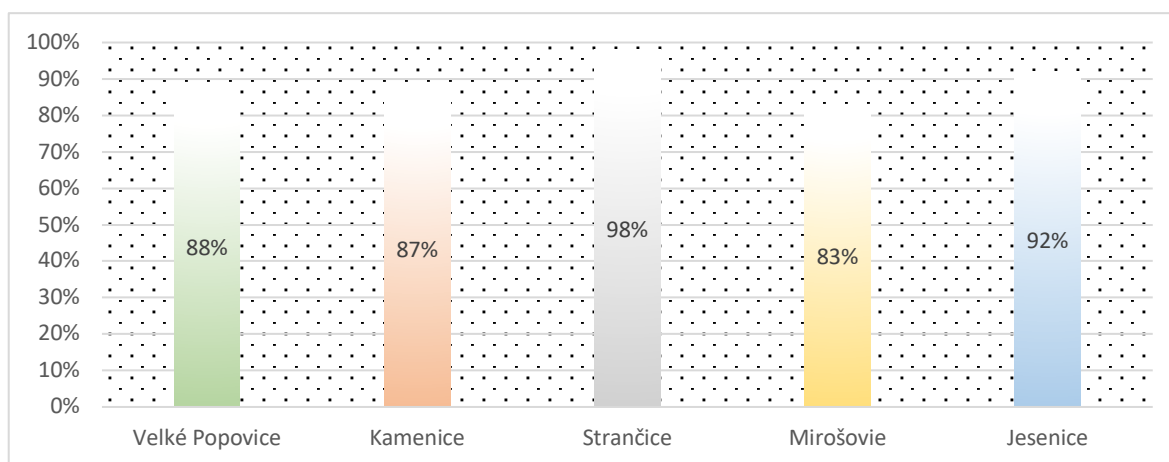

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech od roku 2019 roste a jeho hodnota tenduje k maximu. Obec nejeví známky nezdravé závislosti na transferových příjmech. Hodnota roku 2023 může být do určité míry ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 10 měsících roku.

Graf 7: Komparace ukazatele podílu vlastních příjmů na celkových příjmech s referenčními obcemi (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Hodnoty ukazatele ve Velkých Popovicích jsou odpovídající situaci v Kamenici, která je svými celkovými socioekonomickými charakteristikami nejpodobnější. V porovnání s populačně menšími Mirošovici jsou Velké Popovice finančně signifikantně více soběstačné.

4. Podíl celkových konsolidovaných výdajů na běžných příjmech

Ukazatel vypovídá o míře závislosti obce na kapitálových příjmech a investičních transferech. Ukazatel nižší než 100 % znamená, že obec v daném roce nebyla závislá na kapitálových příjmech a investičních transferech.

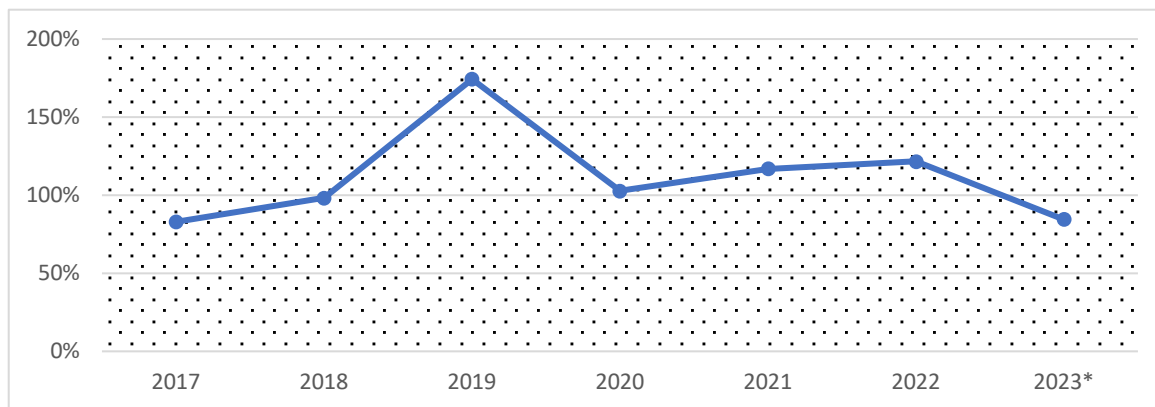
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Celkové výdaje	RS - třída 5 a 6	42 435 431	53 895 888	106 955 230	81 406 879	81 994 643	101 566 917	65 641 772
Běžné příjmy	RS - třída 1 + třída 2 + seskupení položek 41	51 167 842	54 861 024	61 373 144	79 237 761	70 161 522	83 523 736	77 608 995
Podíl celkových konsolidovaných výdajů na běžných příjmech		83%	98%	174%	103%	117%	122%	85%

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 8: Podíl celkových konsolidovaných výdajů na běžných příjmech

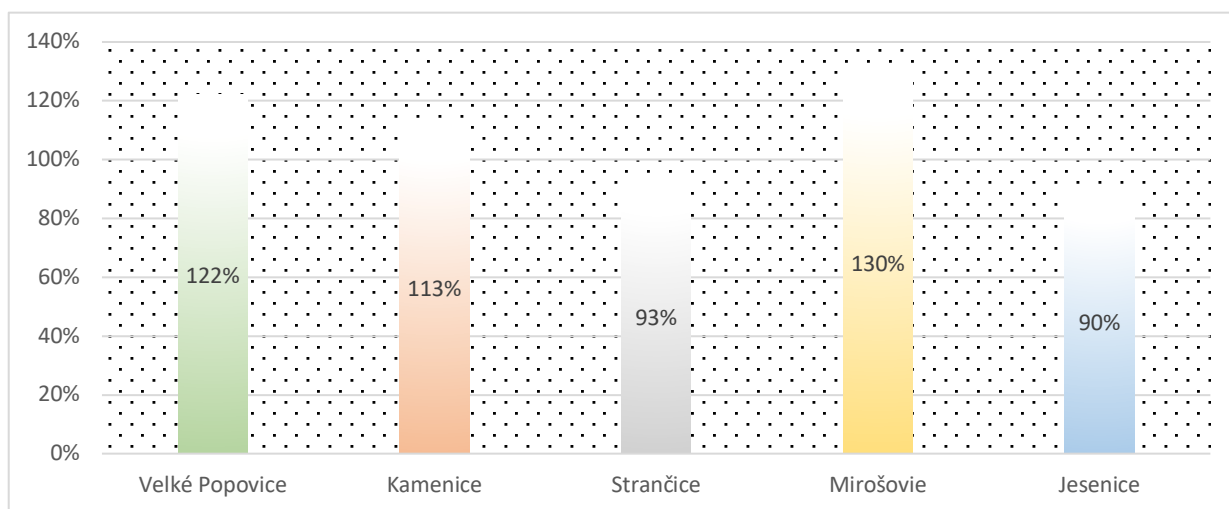

Zdroj: Monitor (2023)

Ukazatel je dlouhodobě stabilní kolem hodnoty 100 %, tzn. že výdaje obce jsou kryty téměř výhradně z běžných příjmů a obec tedy není příliš závislá ani na kapitálových příjmech ani na investičních transferech, jak potvrzují i dva předchozí ukazatele. Výjimkou je rok 2019, kdy obec realizovala významnou investici do vodovodu a kanalizace.

Nižší hodnota roku 2023 může být do určité míry ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 10 měsících roku.

Graf 9: Komparace podílu celkových konsolidovaných výdajů na běžných příjmech ukazatele (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

V porovnání s referenčními obcemi Kamenice a Strančice vykazují Velké Popovice mírně vyšší závislost na investičních transferech, což je dáno vyšší investiční aktivitou, stále však je tento ukazatel nižší než v populačně menších Mirošovicích.

5. Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci

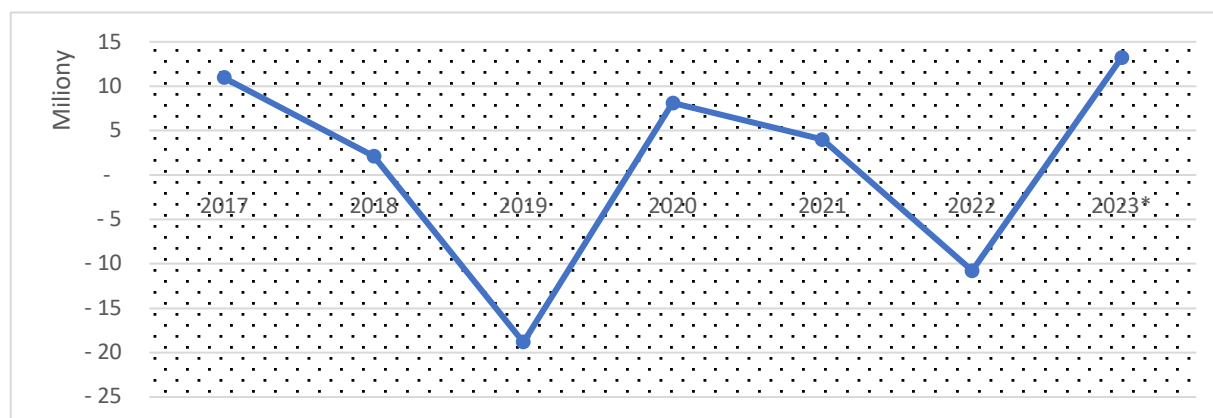
Saldem rozpočtu se rozumí rozdíl mezi příjmy a výdaji. Kladnou hodnotou se rozumí přebytek, zápornou schodek.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Celkové výdaje	RS - třída 5 a 6	42 435 431	53 895 888	106 955 230	81 406 879	81 994 643	101 566 917	65 641 772
Celkové příjmy	RS - třída 1+2+3+4	53 386 058	56 003 751	88 119 138	89 500 459	85 970 623	90 765 302	78 833 845
Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci		10 950 627	2 107 862	- 18 836 092	8 093 580	3 975 980	- 10 801 615	13 192 073

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 10: Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci

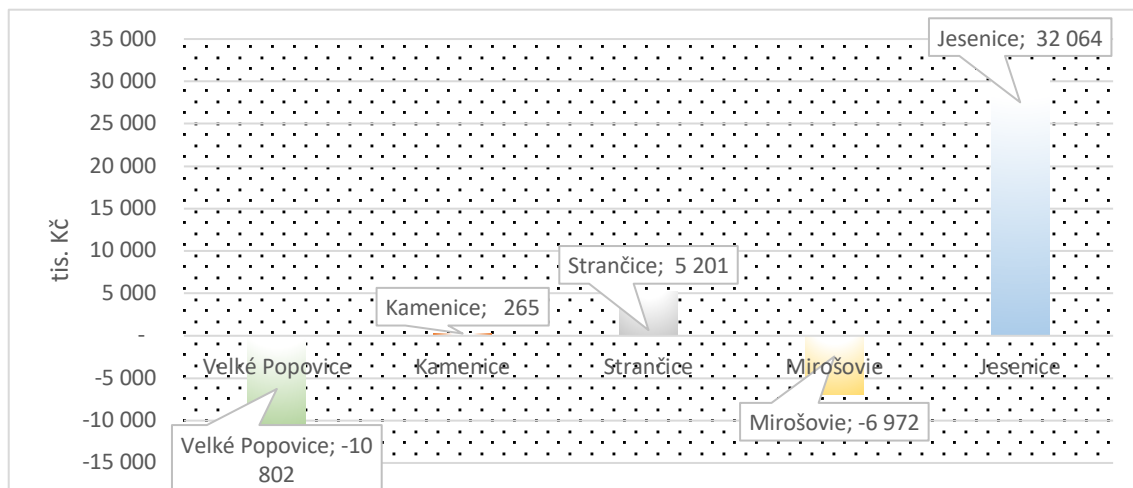
Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

V jednotlivých letech se střídají přebytky a schodky hospodaření, což reflektuje ekonomickou realitu, která často překračuje období jednoho rozpočtového roku. Ve sledovaném období je hospodaření celkově přebytkové, a to ve výši 8,7 mil Kč.

Hodnota roku 2023 může být do určité míry ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 10 měsících roku, a dále skutečnost, že příjmy často předbíhají výdaje.

Graf 11: Komparace salda příjmů a výdajů po konsolidaci (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Schodek v letech 2019 a 2022 je způsoben především významnou investicí do technické infrastruktury, v roce 2022 pak rovněž investicí do pozemních komunikací, což je strategická investice nezbytná pro další socioekonomický rozvoj obce a nepřímo i budoucí růst příjmové stránky rozpočtu. Komparace ukazatele v rámci referenčního vzorku má tedy jen velmi omezený informační přínos reflektující pouze okamžitý stav příjmových a výdajových relací.

6. Provozní saldo

Ukazatel provozního salda vyjadřuje schopnost územně samosprávných celků generovat přebytek běžného rozpočtu, který může být využit na splácení dluhů, produktivní investice a tvorbu úspor. Výše provozního salda by měla vždy nabývat kladných hodnot a neměla by v čase klesat.

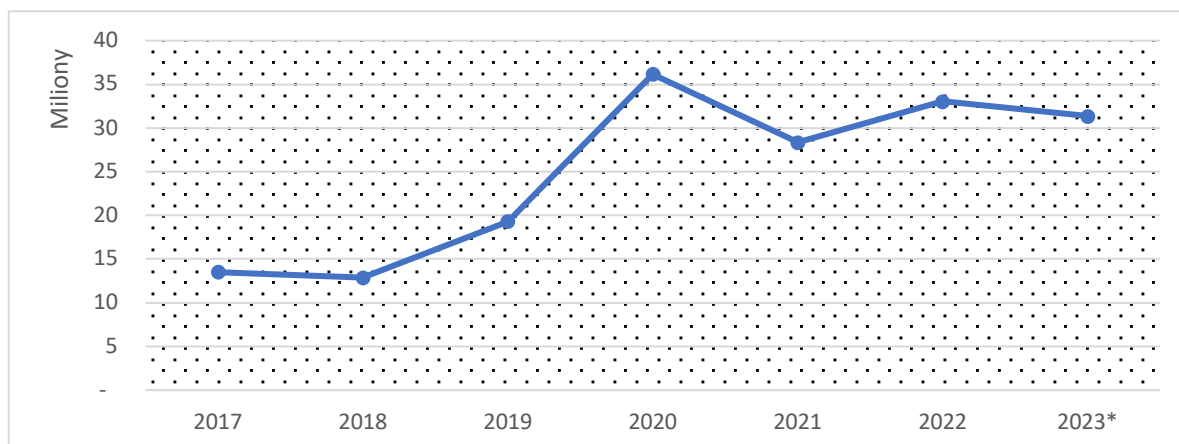
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Běžné výdaje	RS - třída 5	37 643 736	41 979 413	42 081 754	43 100 003	41 803 302	50 478 182	46 238 207
Běžné příjmy	RS - třída 1 + třída 2 + seskupení položek 41	51 167 842	54 861 024	61 373 144	79 237 761	70 161 522	83 523 736	77 608 995
Provozní saldo	Rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů	13 524 106	12 881 612	19 291 390	36 137 758	28 358 220	33 045 554	31 370 788

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 12: Vývoj provozního salda obce Velké Popovice

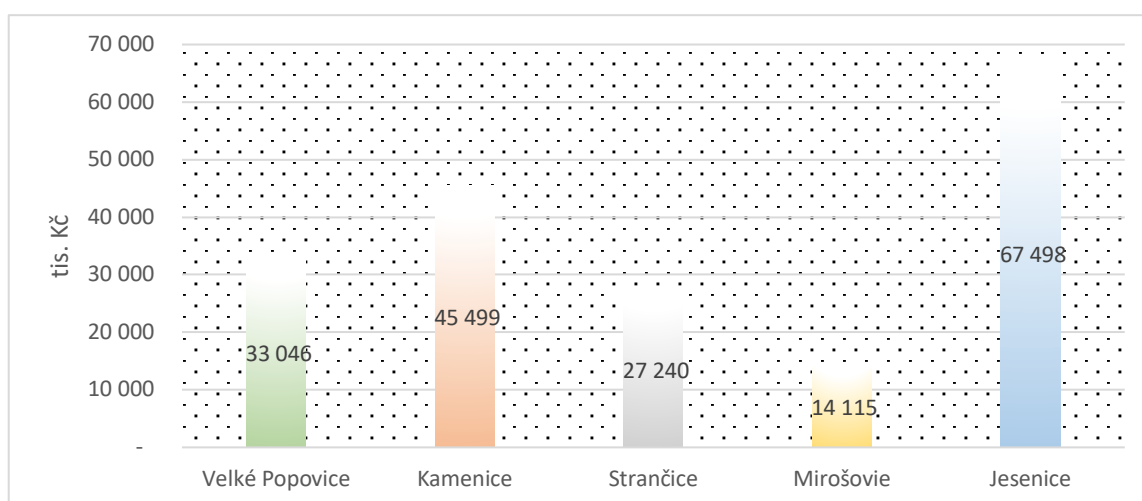

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Provozní přebytek ve sledovaném období roste, po rekordním covidovém roce 2020, kdy došlo k neobvyklému nárůstu příjmů v důsledku toho, že obec získala jednorázově přijaté neinvestiční příspěvky a náhrady v oblasti odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly. Přebytek se pohybuje stabilně okolo 30 mil. Kč.

Hodnota roku 2023 může být do určité míry ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 10 měsících roku.

Graf 13: Komparace provozního salda (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Hodnoty ukazatele provozního salda jsou u jednotlivých obcí uváděny v absolutním vyjádření a jsou determinovány především počtem obyvatel, proto jeho komparace má slabou vypovídací schopnost z hlediska finančního zdraví.

7. Rozdíl provozního salda a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků

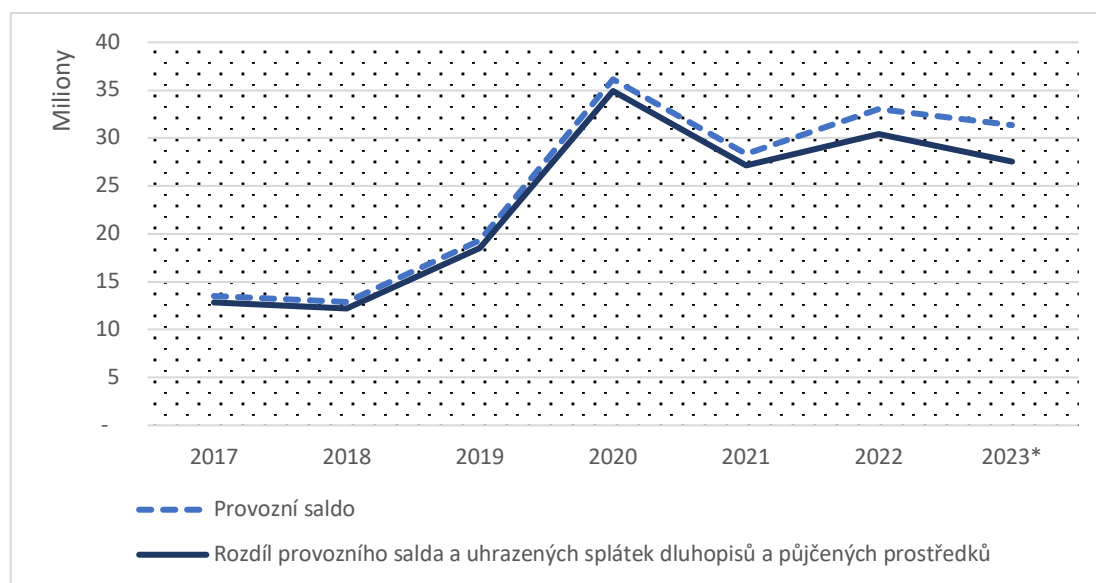
Ukazatel vyjadřuje schopnost územně samosprávného celku alokovat peněžní prostředky z přebytku běžného rozpočtu na investice nebo úspory. Výše tohoto ukazatele by měla být vždy kladná.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Provozní saldo	Rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů	13 524 106	12 881 612	19 291 390	36 137 758	28 358 220	33 045 554	31 370 788
Uhrazené splátky	RS - položky 8112, 8122, 8212, 8222, 8114, 8124, 8214, 8224	678 272	678 272	759 663	1 222 061	1 223 378	2 621 700	3 839 336
Rozdíl provozního salda a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků		12 845 834	12 203 340	18 531 727	34 915 696	27 134 842	30 423 854	27 531 452

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 14: Vývoj rozdílu provozního salda a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků

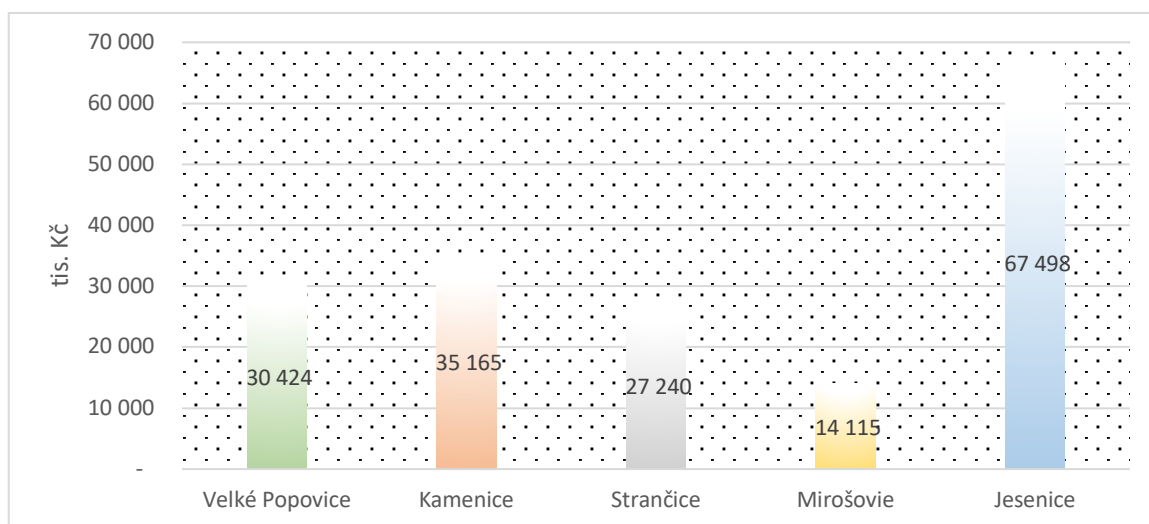
Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Rozdíl provozního salda a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků ve sledovaném období roste, po rekordním covidovém roce 2020 je stabilně kolem 30 mil. Kč. To znamená, že obec může investovat cca 30 mil. Kč ročně z vlastních zdrojů bez nutnosti čerpat úspory nebo si půjčovat. Rozdíl mezi oběma ukazateli v grafu ukazuje objem uhrazených splátek úvěru. Z uvedeného je zřejmé, že splátky úvěru neohrožují schopnost obce generovat vlastní zdroje na investice.

Hodnota roku 2023 může být do určité míry ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 10 měsících roku.

Graf 15: Komparace rozdílu provozního salda a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Hodnoty ukazatele provozního salda jsou u jednotlivých obcí uváděny v absolutním vyjádření a jsou determinovány především počtem obyvatel, proto jeho komparace má slabou vypovídací schopnost z hlediska finančního zdraví.

8. Podíl provozního salda k běžným příjmům (v %)

Ukazatel vyjadřuje, jaký podíl ze svých běžných příjmů může obec použít na investice, splátky dluhu nebo úspory. Jedná se o důležitý ukazatel, který umožňuje plánovat provozní i investiční aktivity do budoucna.

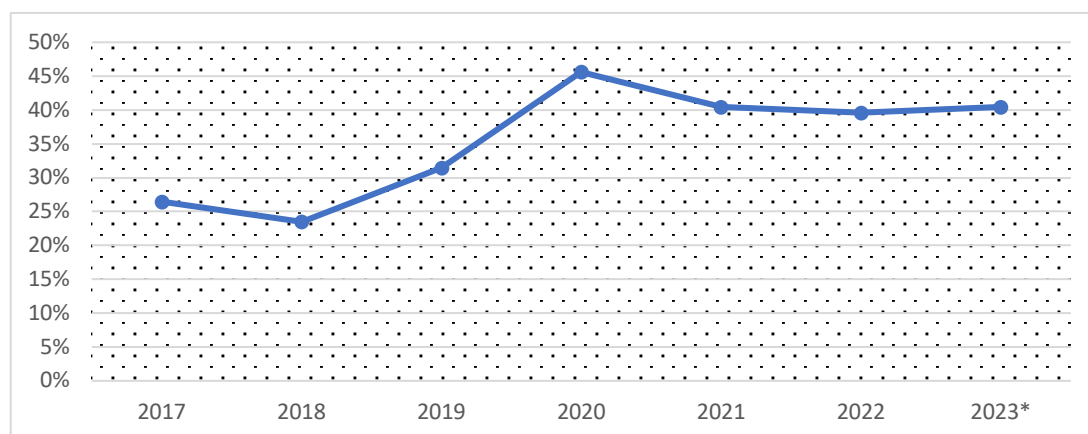

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Běžné výdaje	RS - třída 5	37 643 736	41 979 413	42 081 754	43 100 003	41 803 302	50 478 182	46 238 207
Běžné příjmy	RS - třída 1 + třída 2 + seskupení položek 41	51 167 842	54 861 024	61 373 144	79 237 761	70 161 522	83 523 736	77 608 995
Provozní saldo	Rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů	13 524 106	12 881 612	19 291 390	36 137 758	28 358 220	33 045 554	31 370 788
Podíl provozního salda k běžným příjmům		26%	23%	31%	46%	40%	40%	40%

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 16: Vývoj podílu provozního salda k běžným příjmům

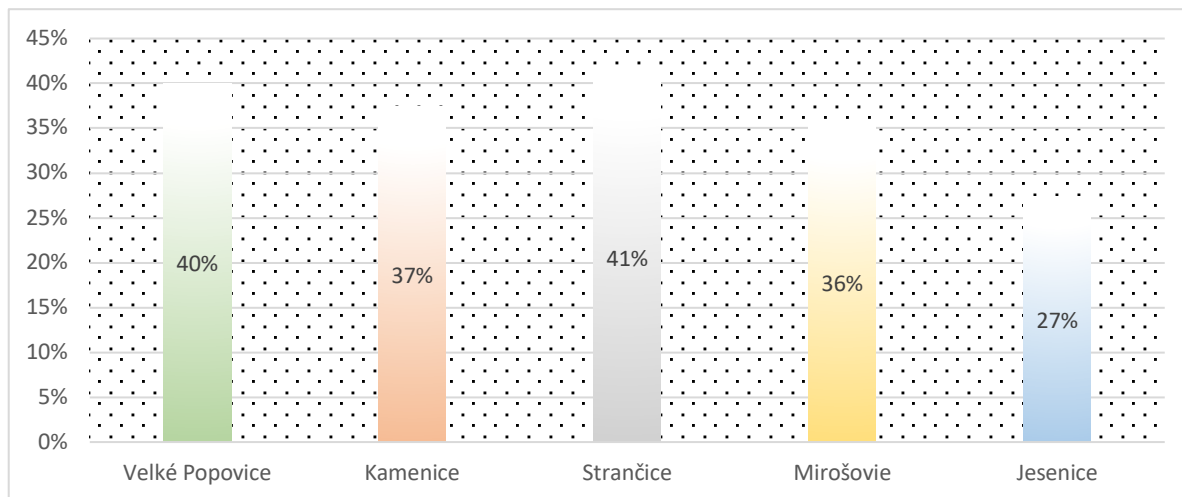

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Provozní přebytek ve sledovaném období roste rovněž ve formě vyjádření jako podílu na běžných příjmech. Po nestandardním covidovém roce 2020 se trvale pohybuje kolem 40 %. To lze interpretovat tak, že 40 % běžných a pravidelně se opakujících příjmů není vynaloženo na neinvestiční výdaje běžného roku a lze je využít na financování investic v běžném roce nebo dalších letech. Hodnoty tohoto ukazatele lze hodnotit jako výsledek zdravého hospodaření. Hodnota roku 2023 může být do určité míry ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 10 měsících roku.

Graf 17: Komparace podílu provozního salda k běžným příjmům (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Hodnoty ukazatele jsou srovnatelné s ostatními obcemi, není zde viditelná žádná významná odchylka ve vztahu k velikostně podobným obcím. Hodnota je v případě Velkých Popovic významně vyšší než v Jesenici s trojnásobně vyšší velikostí populace.

9. Provozní saldo na obyvatele

Jedná se o doplňkový ukazatel, který může sloužit pro komparaci s jinými velikostně či jinak socioekonomicky podobnými obcemi, pokud jde o výši provozního salda.

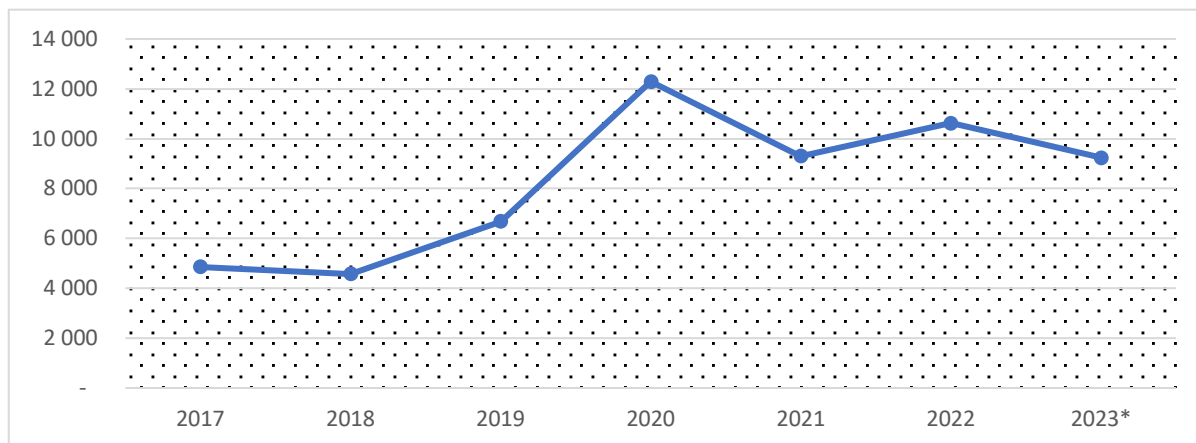
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Provozní saldo	Rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů	13 524 106	12 881 612	19 291 390	36 137 758	28 358 220	33 045 554	31 370 788
Počet obyvatel k 1.1.		2 787	2 819	2 890	2 940	3 048	3 110	3 397
Provozní saldo na obyvatele	Podíl provozního salda a počtu obyvatel	4 853	4 570	6 675	12 292	9 304	10 626	9 235

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

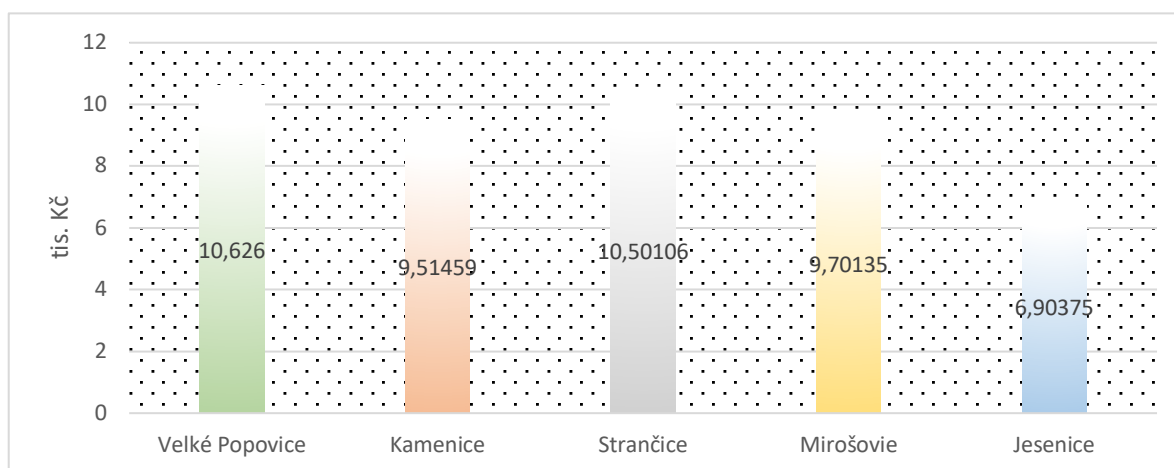
Graf 18: Vývoj provozního salda na obyvatele

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Provozní přebytek ve sledovaném období roste i v přepočtu na jednoho obyvatele. Po roce 2020 činí přibližně 10 tisíc Kč. V poklesu hodnoty pro rok 2023 hraje roli skutečnost, že meziroční nárůst počtu obyvatel (výrazně vyšší než v ostatních letech) ovlivní příjmy ze sdílených daní a příspěvek na výkon přenesené působnosti až s ročním zpožděním. Kromě této skutečnosti je hodnota roku 2023 do určité míry ovlivněna tím, že analýza je založena na datech dostupných pouze za prvních 10 měsíců roku v době zpracování této studie.

Graf 19: Komparace provozního salda na obyvatele

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

V rámci referenčního vzorku vykazují Velké Popovice v tomto ukazateli nejvyšší hodnotu, což svědčí o zdravě vedeném hospodaření místní samosprávou v aktuálním období.

10. Podíl investičních transferů na kapitálových výdajích

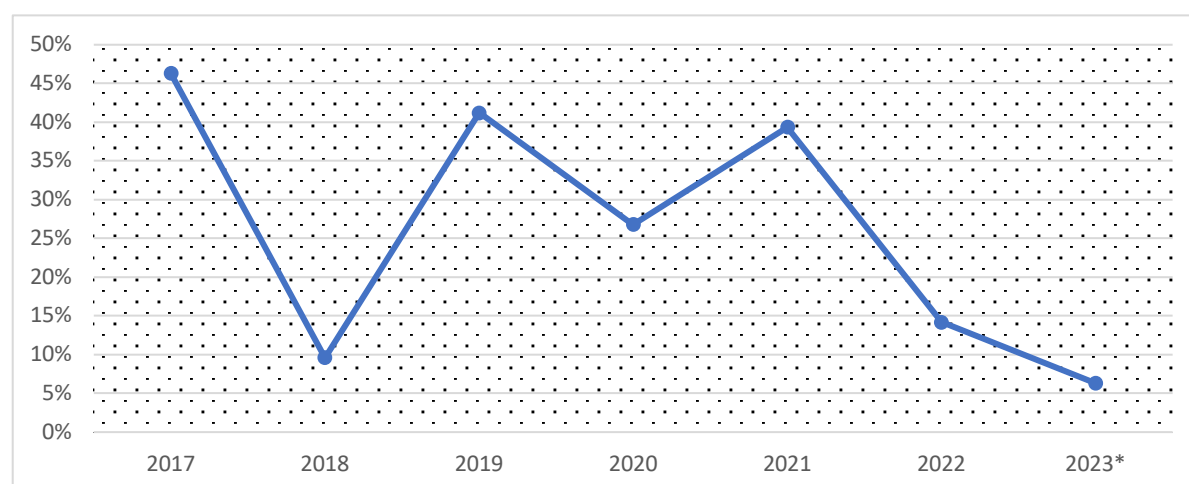
Ukazatel vyjadřuje, jakou část kapitálových výdajů obec hradí přijatými transfery.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Investiční transfery	RS - seskupení položek 42	2 218 216	1 142 726	26 745 994	10 262 698	15 809 101	7 241 565	1 224 850
Kapitálové výdaje	RS - třída 6	4 791 695	11 916 476	64 873 476	38 306 876	40 191 341	51 088 735	19 403 565
Podíl investičních transferů na kapitálových výdajích		46 %	10 %	41 %	27 %	39 %	14 %	6 %

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 20: Vývoj podílu investičních transferů na kapitálových výdajích

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Podíl investičních transferů na kapitálových výdajích je v případě obce Velké Popovice, ale i jiných porovnatelných obcí, velmi volatilní a hodnota tohoto ukazatele výrazně závisí na nabídce dotačních titulů a jejich kompatibilitě s investičními potřebami obce, resp. na struktuře strategických cílů a priorit uvedených v návrhových částech střednědobých strategických rozvojových dokumentů.

V případě Velkých Popovic lze pozorovat pokles hodnoty ukazatele v letech 2022 a 2023, což souvisí s pomalejším uveřejňováním dotačních titulů v rámci nového programovacího období EU.

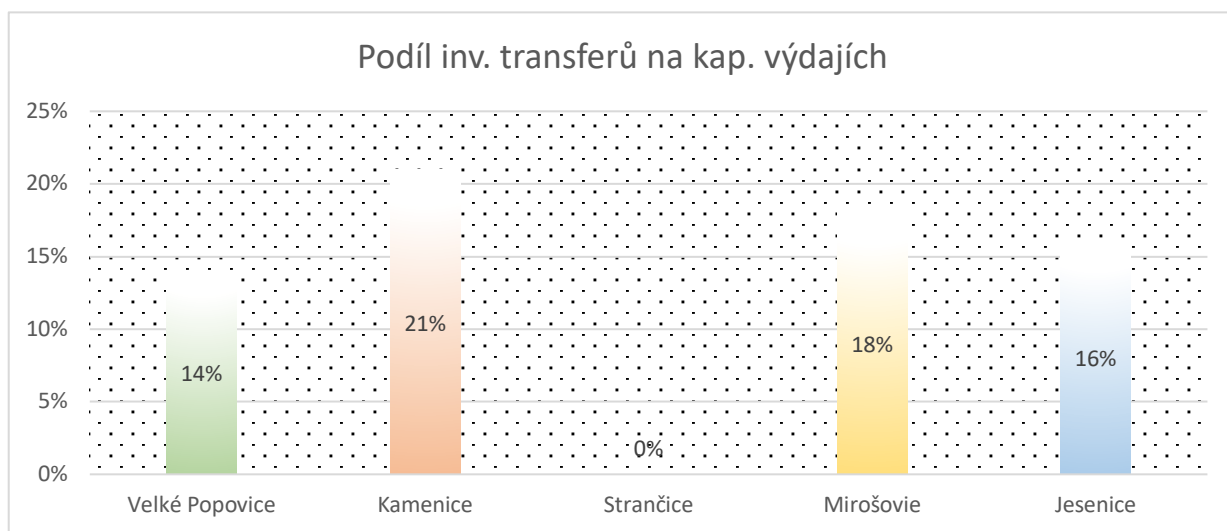
Na základě analýzy celého období lze konstatovat, že obec aktivně využívá dotační příležitosti, což je třeba hodnotit jako pozitivní aspekt jejího hospodaření. V případě obce Velké Popovice je, ve vztahu k pozitivním hodnotám všech dosud uvedených ukazatelů, více než vhodné čerpat

prostředky z dotačních titulů na strategické investice vzhledem k tomu, že případný nárůst souvisejících provozních výdajů nepředstavuje v žádném ohledu ohrožení finanční stability obce. Doporučuje se čerpat zejména ty dotační prostředky, kde je vyžadováno minimální spolufinancování.

Hodnota roku 2023 může být do určité míry ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 10 měsících roku.

Graf 21: Komparace podílu investičních transferů na kapitálových výdajích

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Podílem investičních transferů na celkových kapitálových výdajích se Velké Popovice příliš neliší od Mirošovic ani Jesenice. Kamenice vykazuje zřejmě vyšší podíl a naopak Strančice investiční transfery nečerpají vůbec.

11. Podíl kapitálových výdajů na provozním saldu

Tento ukazatel vyjadřuje, z jakého podílu jsou kapitálové výdaje obce kryty z provozního salda. Hodnota nižší než 100 % znamená, že obec nedokáže využít provozní přebytek na investice.

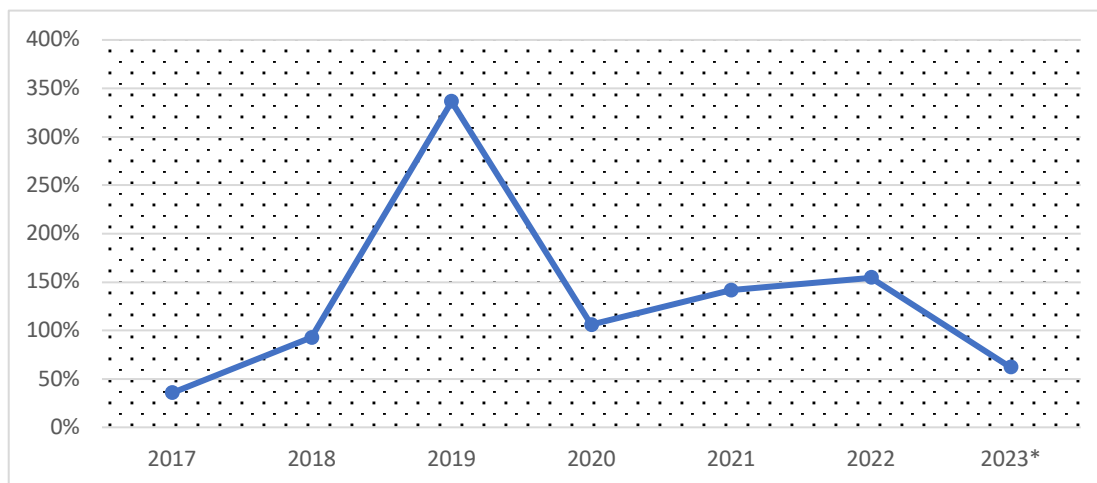
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Provozní saldo	Rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů	13 524 106	12 881 612	19 291 390	36 137 758	28 358 220	33 045 554	31 370 788
Kapitálové výdaje	RS - třída 6	4 791 695	11 916 476	64 873 476	38 306 876	40 191 341	51 088 735	19 403 565
Podíl kapitálových výdajů na provozním saldu		35%	93%	336%	106%	142%	155%	62%

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 22: Vývoj podílu kapitálových výdajů na provozním saldu

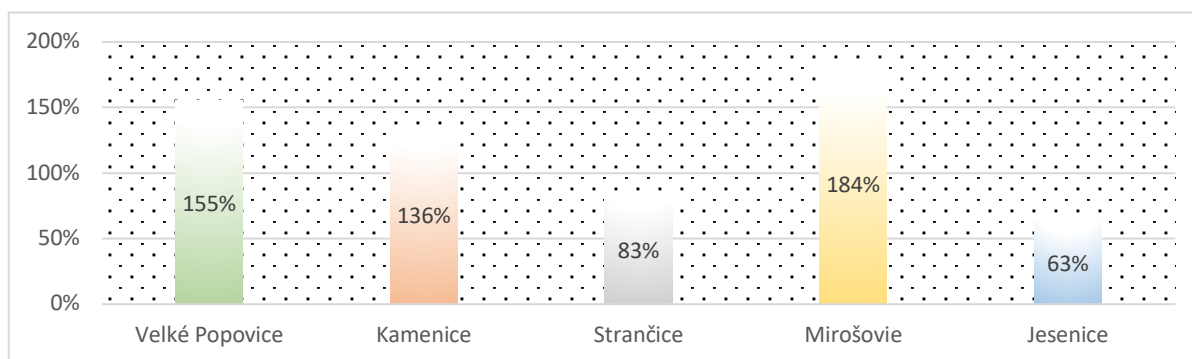
Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Doplňkový ukazatel podílu kapitálových výdajů na provozním saldu a jeho hodnoty ve sledovaném období ukazují, že objem kapitálových výdajů je v jednotlivých letech značně volatilní. Zdrojem jejich financování jsou kromě provozního salda i investiční dotace a financování (tedy čerpání prostředků ušetřených v minulých letech a od roku 2010 úvěry).

S ohledem na délku investičního procesu je jednorázový pokles ukazatele pod 100 % v letech 2017 a 2018 přirozeným odrazem hospodářského cyklu. O problém by se jednalo pouze pokud by tento jev trval více let po sobě.

Hodnota roku 2023 může být do určité míry ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 10 měsících roku.

Graf 23: Komparace podílu kapitálových výdajů na provozním saldu (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Velké Popovice a Mirošovice vykazují výrazně vyšší investiční činnost než ostatních referenční obce, naopak nejmenší je patrná v daném roce u Jesenice.

Vyhodnocení rozpočtového hospodaření obce Velké Popovice

Na základě údajů vyplývajících z aktuálně platné metodiky Monitoringu hospodaření územně samosprávných celků byla provedena finanční analýza samotné obce Velké Popovice za období 2017 až září/říjen 2023.

Z provedené analýzy vyplývají tyto hlavní závěry:

Běžné hospodaření obce lze hodnotit jako zdravé a v rámci střednědobého horizontu stabilní. Běžné výdaje na obyvatele zaznamenaly po několika letech růst v roce 2022 a to především v oblasti platů a výdajů na pozemní komunikace, komunální služby, nakládání s odpady a kulturu. Jedná se tedy o zvýšení výdajů, jemuž nepředcházelo zvláštní rozhodování v rámci samosprávného celku, nýbrž změna legislativy na centrální (národní) úrovni.

Z hlediska příjmů je obec velmi soběstačná, jen minimum příjmů tvoří nejisté a neopakující se transfery a kapitálové příjmy.

Provozní přebytek je v posledních třech letech stabilní, a to bez ohledu na to, zda hodnotíme absolutní výši nebo relativní výši jako podíl na běžných příjmech. Kolem 40 % běžných, pravidelně se opakujících příjmů není vynaloženo na neinvestiční výdaje běžného roku, jedná se tedy o „volné“ prostředky, které lze využít na financování investic v běžném roce nebo dalších letech.

Obci lze doporučit vyšší míru investování do strategických investic s ohledem na rostoucí potřeby v návaznosti na demografický vývoj obce, který vykazuje dlouhodobě rostoucí trend. Doporučujeme čerpat vhodné dotační prostředky v návaznosti na strategický plán obce Velké Popovice, přičemž větší část nových investic by měla být zaměřena na dobudování technické, dopravní a občanské infrastruktury. Za vhodné lze považovat zejména dotační tituly vyžadující minimální nebo nulové spolufinancování, nicméně ke konci roku 2023 disponuje obec dostatkem peněžních prostředků pro případné vyšší spolufinancování investičních projektů.

Indikátory zadluženosti obce Velké Popovice

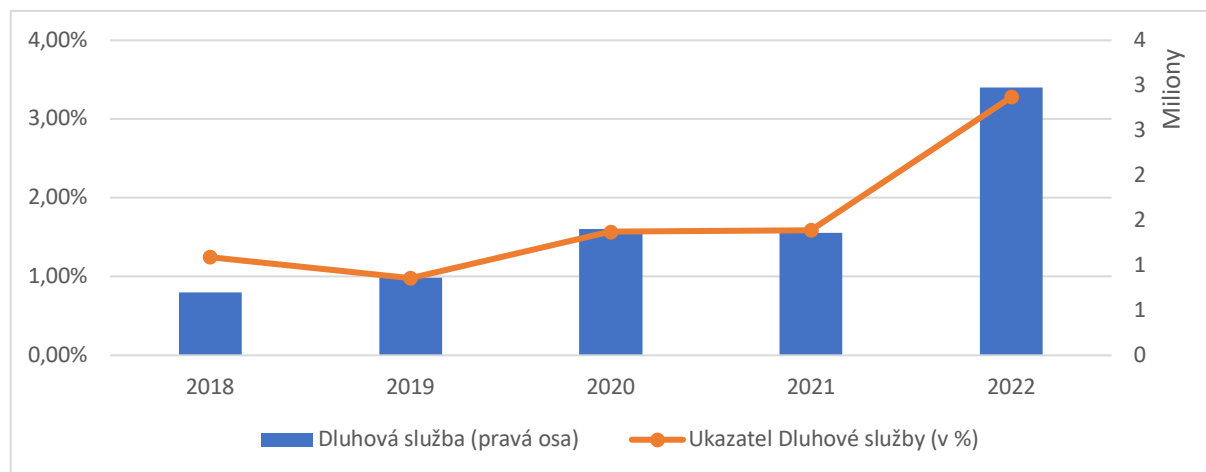
12. Dluhová služba celkem a v %

Ukazatel vyjadřuje míru krytí všech plateb představujících splátky dluhu (jistiny) a úroků celkovými příjmy v daném roce.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dluhová služba	Součet úroků a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků	770 881	699 359	860 275	1 401 927	1 363 731	2 978 000
Ukazatel Dluhové služby (v %)	Podíl dluhové služby celkem a celkových příjmů	1,44 %	1,25 %	0,98 %	1,57 %	1,59 %	3,28 %

Zdroj: Monitor (2023)

Graf 24: Vývoj dluhové služby celkem a v %

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

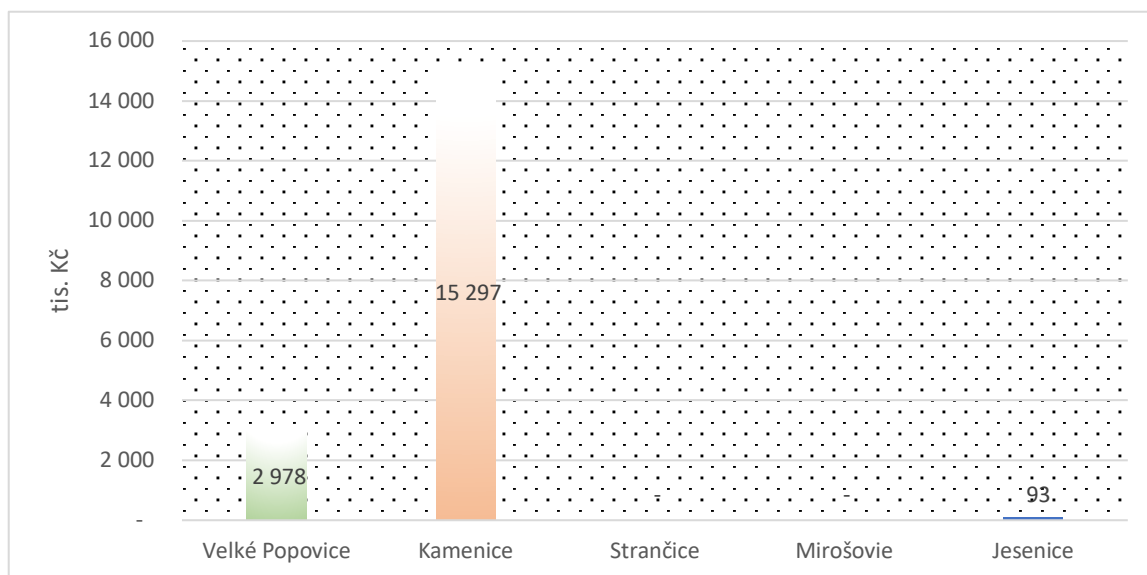
Nárůst dluhové služby v roce 2022 je způsoben přijetím a splácením nových úvěrů na výstavbu vodovodu a kanalizace a výstavbu komunikací.

Od okamžiku, kdy plně naběhnou splátky těchto úvěrů, lze očekávat stabilní nominální výši dluhové služby a mírný pokles ukazatele dluhové služby, protože základna pro její výpočet mírně poroste.

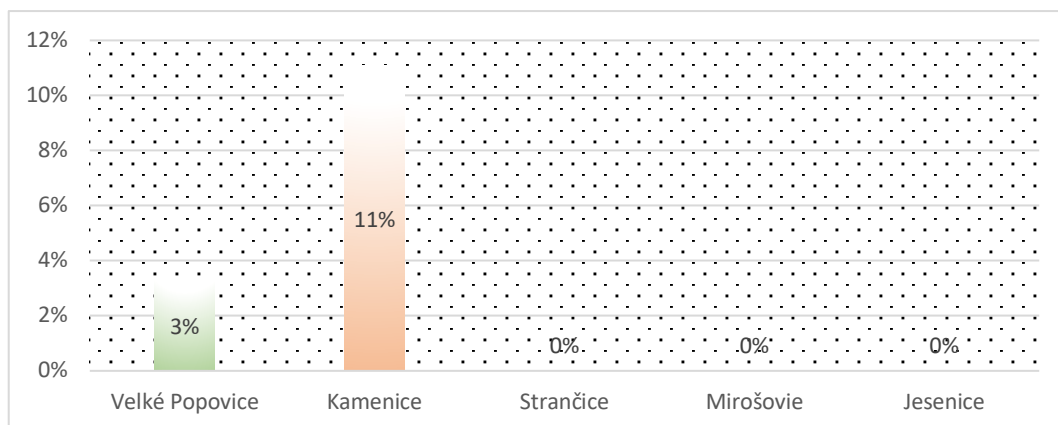
Doporučená hodnota ukazatele by měla být v obecné rovině nižší než 30 %. Tuto hodnotu by obec neměla překročit. Obec Velké Popovice se k této hodnotě ani zdaleka neblíží a skutečnost, že 3 % příjmů vynakládá na dluhovou službu, je zcela bezproblémová.

Graf 25: Komparace dluhové služby celkem (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Graf 26: Komparace dluhové služby v % (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Všechny referenční obce vykazují nízkou hodnotu ukazatele, včetně mírně vyšší Kamenice. Nulové hodnoty u Strančic a Mirošovic jsou důsledkem nulového dluhu v daném roce. Jesenice

má nejvyšší dluh v absolutním vyjádření (viz níže), ale vzhledem k vyšší populační velikosti jsou příslušné relativní (přepočtené) ukazatele nízké.

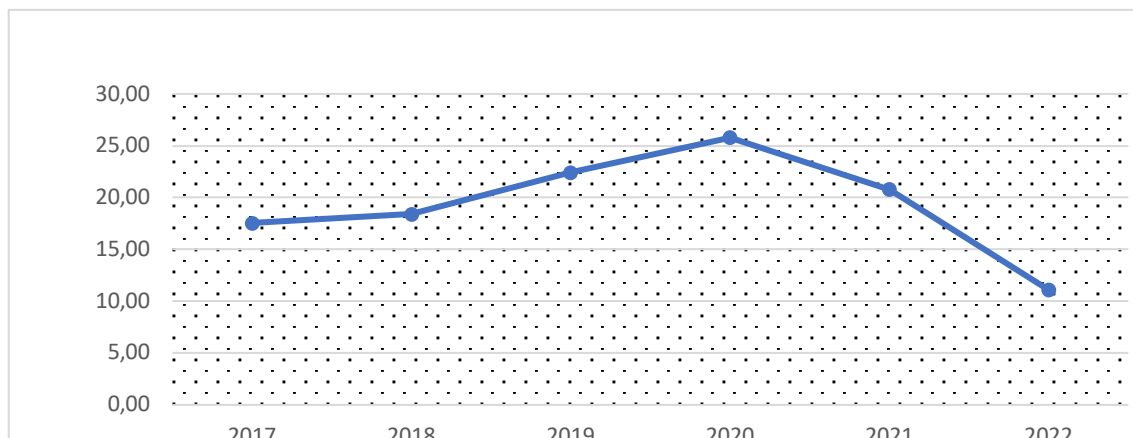
13. Krytí dluhové služby

Ukazatel hodnotí schopnost obce krýt dluhové náklady využitím vygenerovaného provozního přebytku.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dluhová služba	Součet úroků a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků	770 881	699 359	860 275	1 401 927	1 363 731	2 978 000
Provozní saldo	Rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů	13 524 106	12 881 612	19 291 390	36 137 758	28 358 220	33 045 554
Krytí dluhové služby	Podíl provozního salda (ukazatel 7) a dluhové služby celkem (ukazatel 13)	17,54	18,42	22,42	25,78	20,79	11,10

Zdroj: Monitor (2023)

Graf 27: Vývoj ukazatele krytí dluhové služby

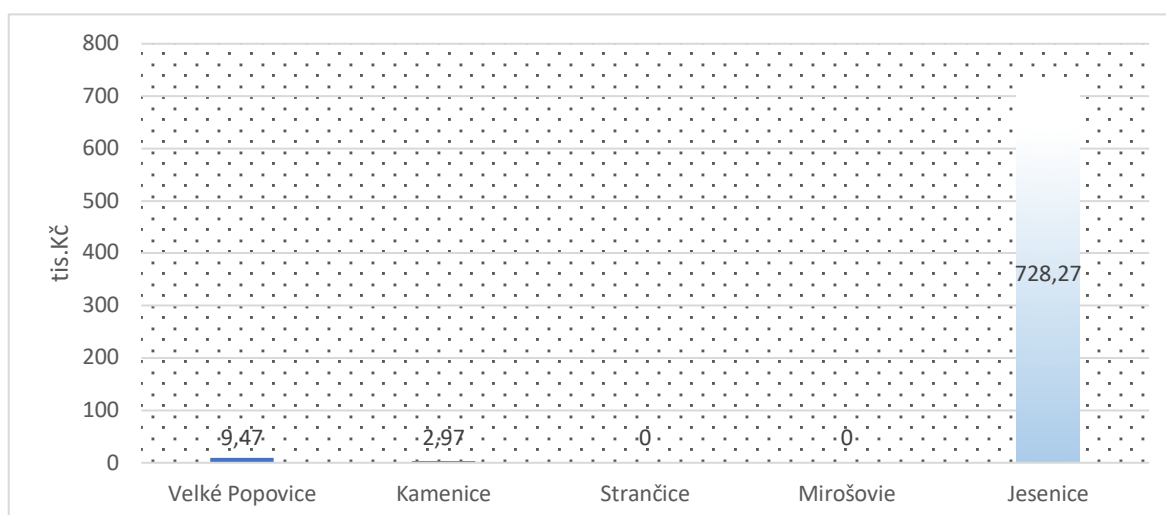
Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Z dat je patrné, že obec je schopna ze svého provozního přebytku krýt dluhovou službu mnohonásobně, například 11x v roce 2022.

Kritická hodnota ukazatele by byla hodnota ukazatele 1. V takovém případě by byl celý provozní přebytek využit na dluhovou službu a nezbyly by žádné zdroje na krytí investic nebo tvorbu rezerv. Obec Velké Popovice se kritické hodnotě zdaleka neblíží ani při klesajícím trendu zjištěných hodnot v posledních letech. Příčinou tohoto klesajícího trendu je zvýšená investiční aktivita a přijetí investičních úvěrů a z toho vyplývající nárůst dluhové služby.

Graf 28: Komparace krytí dluhové služby (abs. 2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Po porovnání absolutních hodnot u jednotlivých obcí lze konstatovat, že nejvyšší absolutní dluh vykazuje Jesenice a vzhledem ke koncepci hodnocených ukazatelů vykazuje velmi vysoké hodnoty krytí dluhové služby.

14. Celkový dluh obce Velké Popovice

Ukazatel zahrnuje celkový dluh obce se zohledněním dluhu příspěvkových organizací v rámci obce.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Dluh		2 362 842	1 684 570	10 284 907	9 062 846	22 904 894	34 991 761	36 816 916
Dluh příspěvkových organizací	součet výkazů za zřizované	30 085	8 570	8 451	783 689	576 222	658 988	456 485

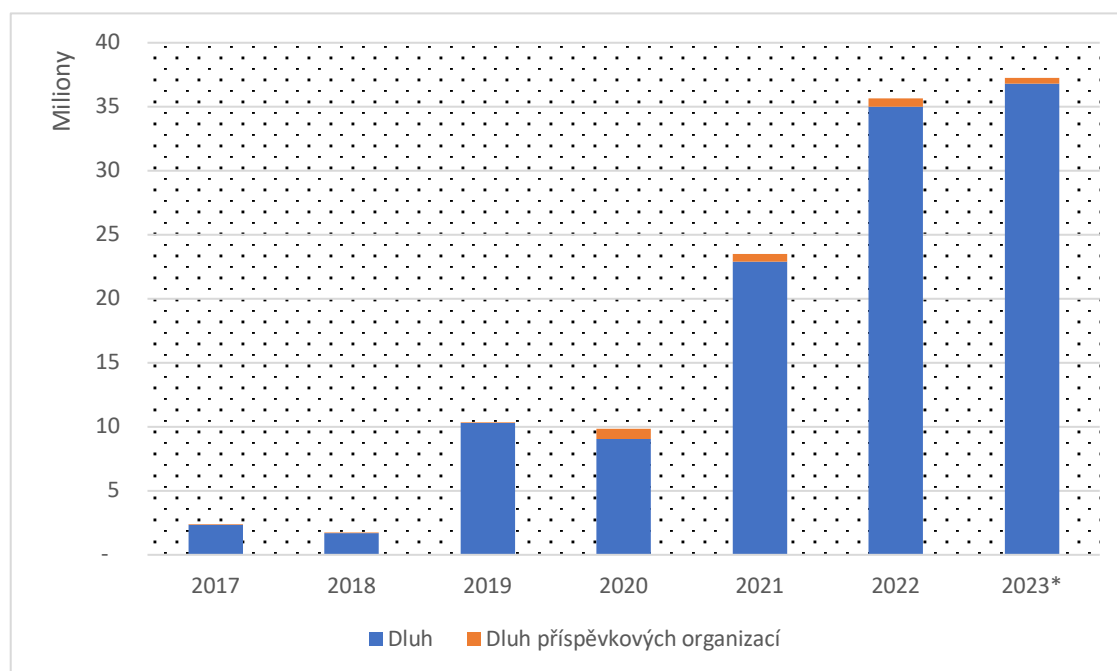

	příspěvkové organizace							
Dohromady obec a příspěvkové organizace		2 392 927	1 693 140	10 293 358	9 846 535	23 481 116	35 650 749	37 273 401

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 29: Vývoj celkového dluhu obce Velké Popovice

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Obec přijala v letech 2019 - 2021 tři úvěry, které postupně splácí. Přehled závazků je uveden v tabulce níže.

Dluh příspěvkových organizací je stabilní a na celkovém dluhu obce se podílí necelými 2 %.

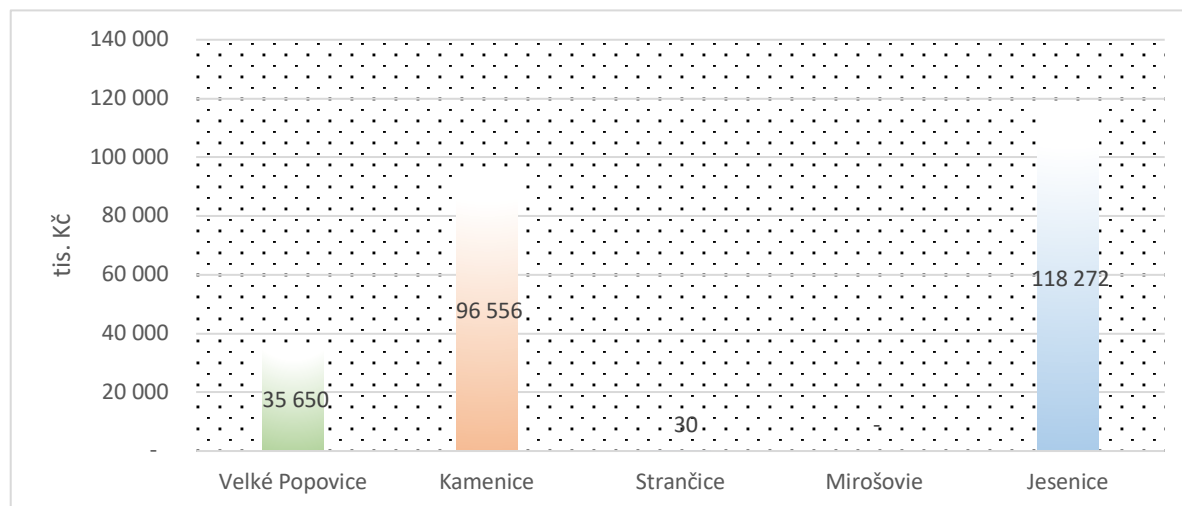
Název poskytovatele	Určení	Učel	Okamžik uzavření smlouvy	Termín splatnosti	Způsob ručení	Sjednaná výše	Splacená výše jistiny k 31.12.2022	Nesplacená výše jistiny k 31.12.2022
Státní fond životního prostředí	NFV	vodovod	2010-08-15	2025-12-31	bez zajištění	4 402 725	3 968 064	434 661
Komerční banka, a.s.	Ú	rekonstrukce ZUŠ	2019-10-20	2029-06-30	bez zajištění	9 360 000	3 011 467	6 348 533
Komerční banka, a.s.	Ú	výstavba V+K	2020-06-15	2031-12-31	bez zajištění	15 000 000	1 500 000	13 500 000

Komerční banka, a.s.	Ú	výstavba komunikací	2021-06-11	2032-10-31	bez zajištění	20 000 000	5 291 433	14 708 567
----------------------	---	---------------------	------------	------------	---------------	------------	-----------	------------

Zdroj: interní materiály obce Velké Popovice

Graf 30: Komparace celkového dluhu (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

15. Dluh na obyvatele

Ukazatel na základě výše dluhu a počtu obyvatel zobrazuje výši dluhu obce přepočtenou na jednoho obyvatele. Ukazatel umožňuje jednoduché srovnání mezi lety, případně mezi obcemi.

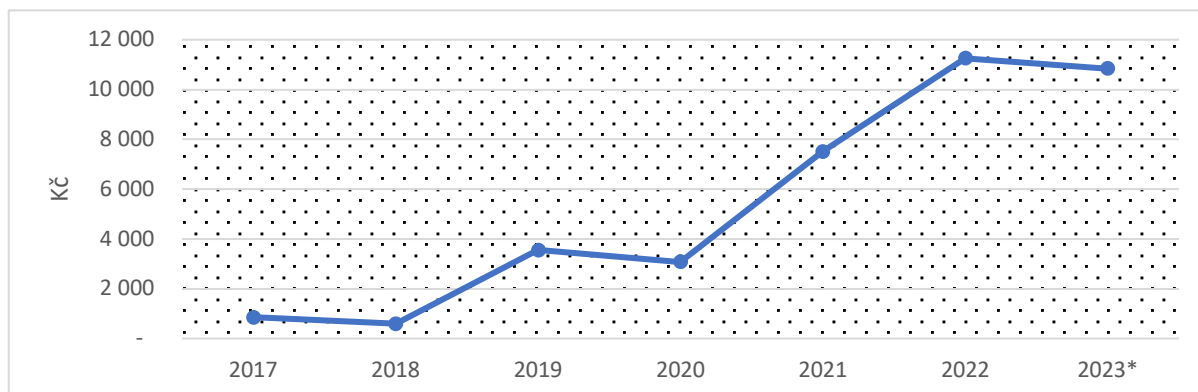
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Počet obyvatel k 1.1.		2 787	2 819	2 890	2 940	3 048	3 110	3 397
Dluh (Kč)		2 362 842	1 684 570	10 284 907	9 062 846	22 904 894	34 991 761	36 816 916
Dluh na obyvatele	Podíl běžných výdajů na 1 obyvatele	848	598	3 559	3 083	7 515	11 251	10 838

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 31: Vývoj dluhu na obyvatele

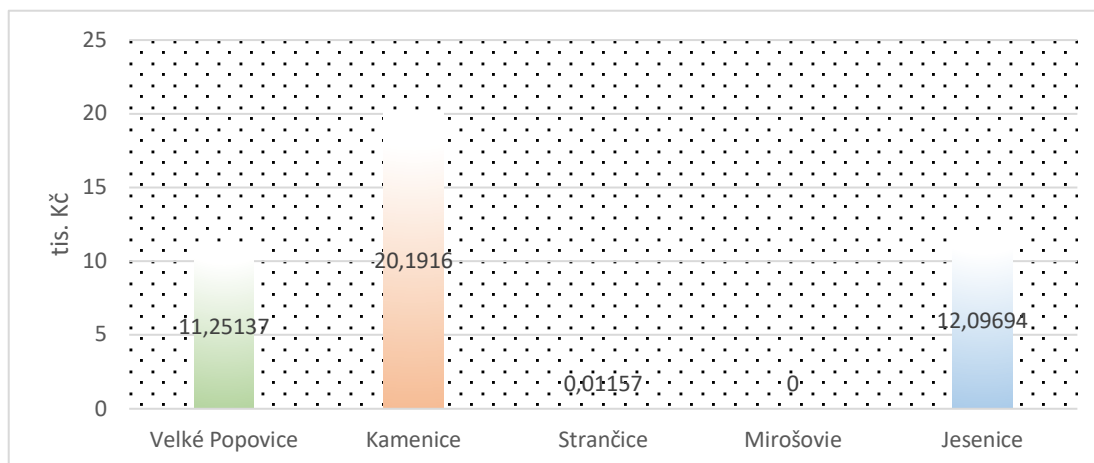
Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Přijaté úvěry jsou čerpány za účelem realizace významných investičních projektů, nezbytných pro budoucí rozvoj obce. Podíl investičních výdajů je i pro rok 2024 v rámci rozpočtu plánován v nadstandardní výši 58 mil. Kč, což je více než 48 % celkových výdajů rozpočtu na rok 2024.

Opravy a údržba dlouhodobého majetku obce představuje v rozpočtu dalších více než 5 mil. Kč, čímž se podíl výdajů na investice a opravy dostává na 53 % celkových výdajů obce v roce 2024. Většina těchto plánovaných výdajů bude alokována ve prospěch péče o majetek obce, díky čemuž bude možné poskytovat obyvatelstvu kvalitní veřejné statky a služby.

Z těchto důvodů je nárůst celkového dluhu v porovnání s předchozími lety adekvátní a nepředstavuje, vzhledem k optimistickým hodnotám výše analyzovaných ukazatelů, žádnou hrozbu ve střednědobém horizontu.

Graf 32: Komparace dluhu na obyvatele (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

16. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)

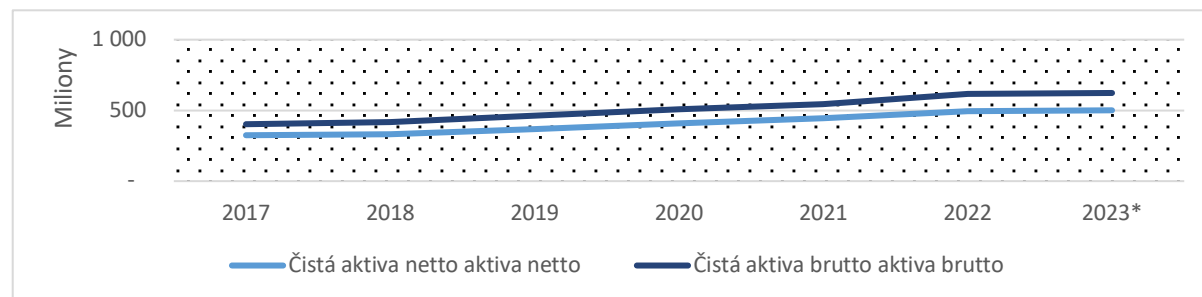
Tento ukazatel patří ke klíčovým při vyhodnocování rozpočtové odpovědnosti obce. Celkový podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům obce by neměl překročit 25 %.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Aktiva brutto	408 396 685	422 202 287	506 846 908	520 872 857	574 915 666	677 269 201	667 385 561
Aktiva netto	330 469 428	336 054 936	412 687 846	418 760 033	472 648 015	554 944 891	544 886 900
Cizí zdroje	6 005 104	5 445 940	43 276 116	10 934 293	29 965 421	59 089 966	44 203 396
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům netto	2%	2%	10%	3%	6%	11%	8%
Čistá aktiva netto	324 464 324	330 608 996	369 411 730	407 825 740	442 682 594	495 854 925	500 683 504
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům brutto	1%	1%	9%	2%	5%	9%	7%
Čistá aktiva brutto	402 391 581	416 756 347	463 570 792	509 938 564	544 950 244	618 179 236	623 182 165

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

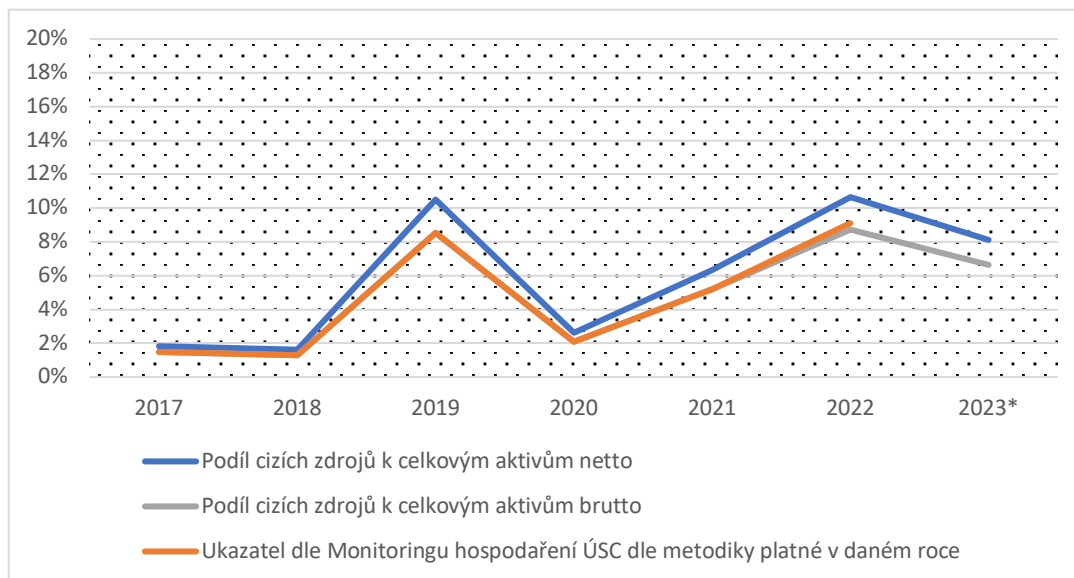
Graf 33: Čistá aktiva obce Velké Popovice

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Graf 34: Vývoj podílu cizích zdrojů na celkových aktivech obce

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

V průběhu sledovaného období došlo u tohoto ukazatele k několika metodickým změnám. V první řadě se na základě legislativní úpravy přešlo od sledování aktiv brutto na sledování aktiv netto, což implicitně vede ke zvýšení hodnoty ukazatele. Současně se začaly do výpočtu zahrnovat jak údaje z účetní závěrky obce, tak i jejích příspěvkových organizací.

Ukazatel sledovaný v rámci monitoringu obcí dle metodiky v platném roce vykazuje od roku 2020 růst, což je důsledek přijatých úvěrů. Hraniční hodnota ukazatele je 25 % a obec se k ní ani zdaleka nepřibližuje.

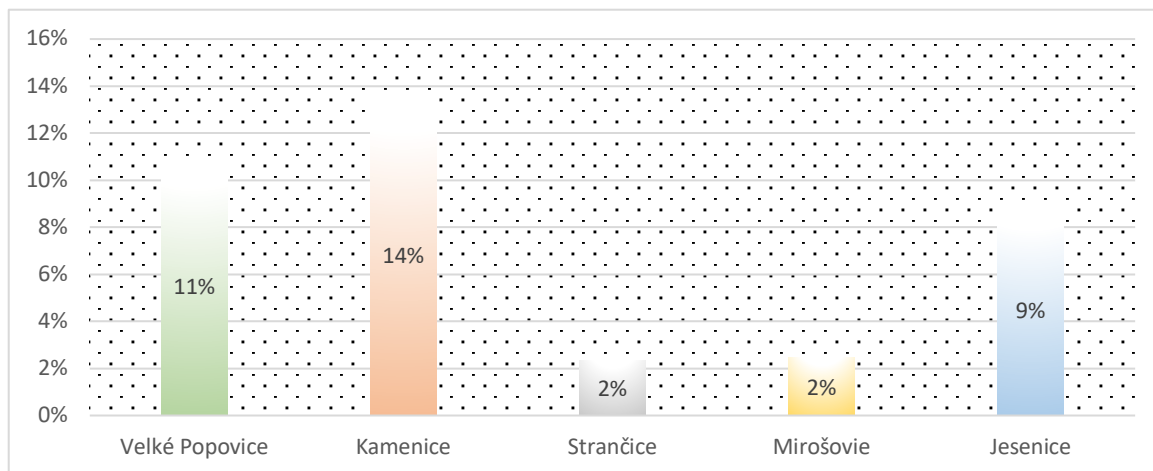
Pro srovnání vývoje ve sledovaném období jsou uvedeny ukazatele pro samotnou obec při zohlednění aktiv netto i brutto.

Bez ohledu na použitý ukazatel je zřejmé, že celková hodnota čistých aktiv obce roste.

Hodnota roku 2023 může být významně ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 9 měsících roku.

Graf 35: Komparace podílu cizích zdrojů na celkových aktivech obce (v %, 2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Podíl cizích zdrojů na celkových aktivech obce je porovnatelný s Kamenicí, Mirošovicemi a Strančicí realizují pouze minimální nebo žádný dluh, hodnota ukazatele je zde tedy velmi nízká. Velké Popovice v tomto ukazateli nevykazují žádné anomálie.

17. Podíl cizích zdrojů bez dotačních záloh k celkovým aktivům

Ukazatel vyjadřuje rozsah, v jakém obec k financování svého majetku využívá cizí zdroje, které v sobě nezahrnují přijaté zálohy na transfery. Jedná se o modifikaci ukazatele podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům, přičemž cizí zdroje jsou očištěny o přijaté zálohy na transfery.

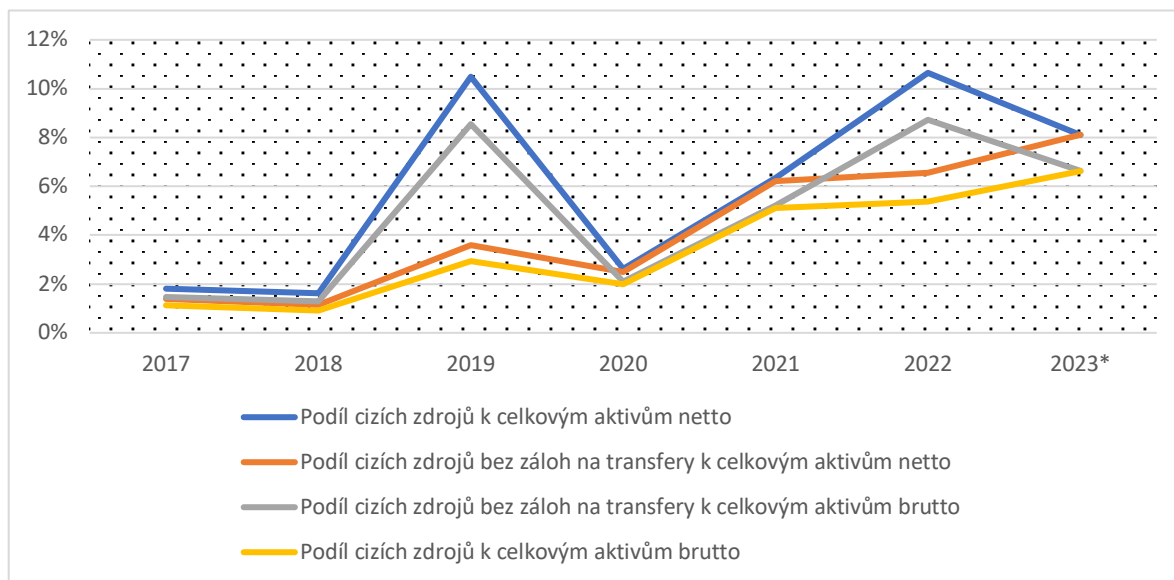
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Aktiva brutto	408 396 685	422 202 287	506 846 908	520 872 857	574 915 666	677 269 201	667 385 561
Aktiva netto	330 469 428	336 054 936	412 687 846	418 760 033	472 648 015	554 944 891	544 886 900
Cizí zdroje	6 005 104	5 445 940	43 276 116	10 934 293	29 965 421	59 089 966	44 203 396
Krátkodobé a Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	1 380 634	1 593 866	28 447 522	500 000	562 000	22 655 444	-
Cizí zdroje bez záloh na transfery	4 624 470	3 852 074	14 828 594	10 434 293	29 403 421	36 434 521	44 203 396
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům netto	2 %	2 %	10 %	3 %	6 %	11 %	8 %
Podíl cizích zdrojů bez záloh na transfery k celkovým aktivům netto	1 %	1 %	4 %	2 %	6 %	7 %	8 %
Podíl cizích zdrojů bez záloh na transfery k celkovým aktivům brutto	1 %	1 %	9 %	2 %	5 %	9 %	7 %
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům brutto	1 %	1 %	3 %	2 %	5 %	5 %	7 %

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 36: Vývoj podílu cizích zdrojů bez dotačních záloh k celkovým aktivům (v %)

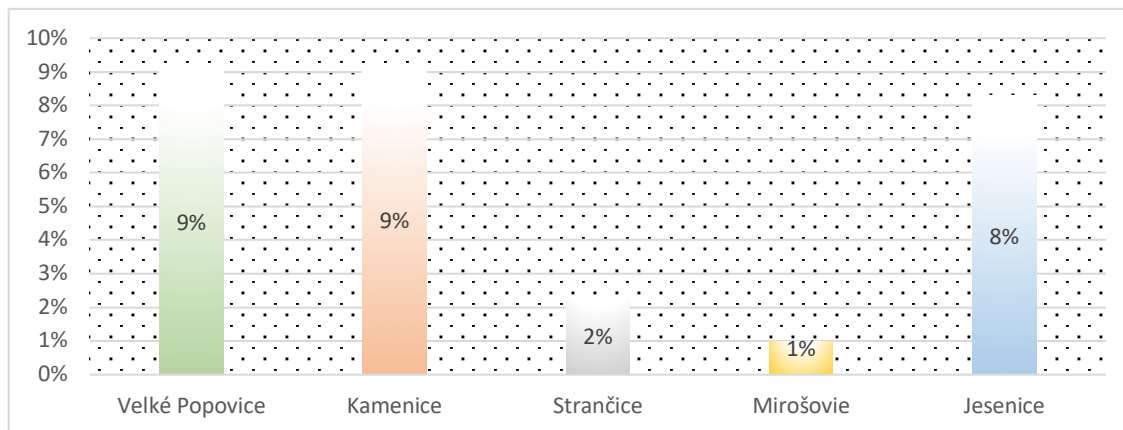

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Porovnání obou ukazatelů potvrzuje, že výrazný nárůst ukazatele v letech 2019 a 2022 byl způsoben právě nárůstem objemu záloh na transfery. I tento ukazatel podporuje závěr, že podíl cizích zdrojů na aktivech je výrazně pod kritickou hranicí 25 %.

Hodnota roku 2023 může být významně ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 9 měsících roku.

Graf 37: Komparace podílu cizích zdrojů bez dotačních záloh k celkovým aktivům (v %, 2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

18. Krytí dluhu

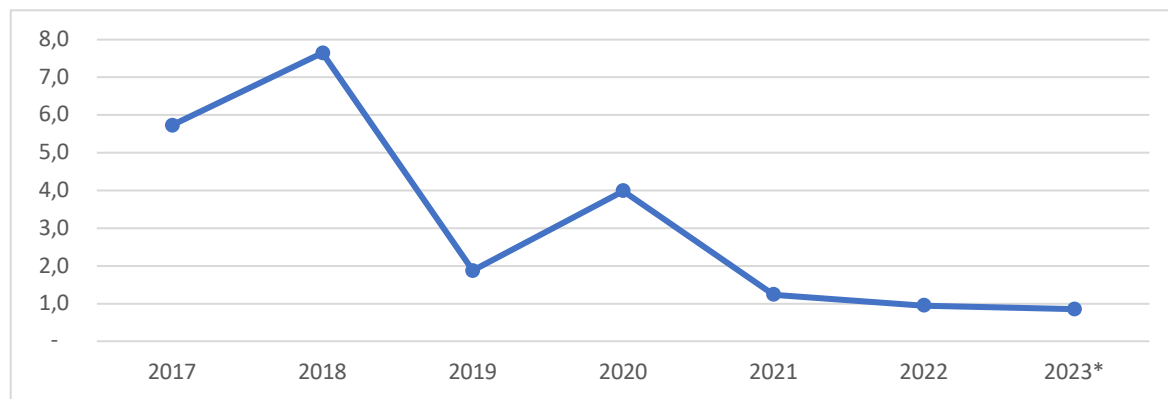
Ukazatel určuje, do jaké míry dokáže obec svým provozním přebytkem krýt vlastní dluh.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Provozní saldo	Rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů	13 524 106	12 881 612	19 291 390	36 137 758	28 358 220	33 045 554	31 370 788
Dluh		2 362 842	1 684 570	10 284 907	9 062 846	22 904 894	34 991 761	36 816 916
Krytí dluhu	Podíl provozního salda a dluhu	5,7	7,6	1,9	4,0	1,2	0,9	0,9

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 38: Krytí dluhu

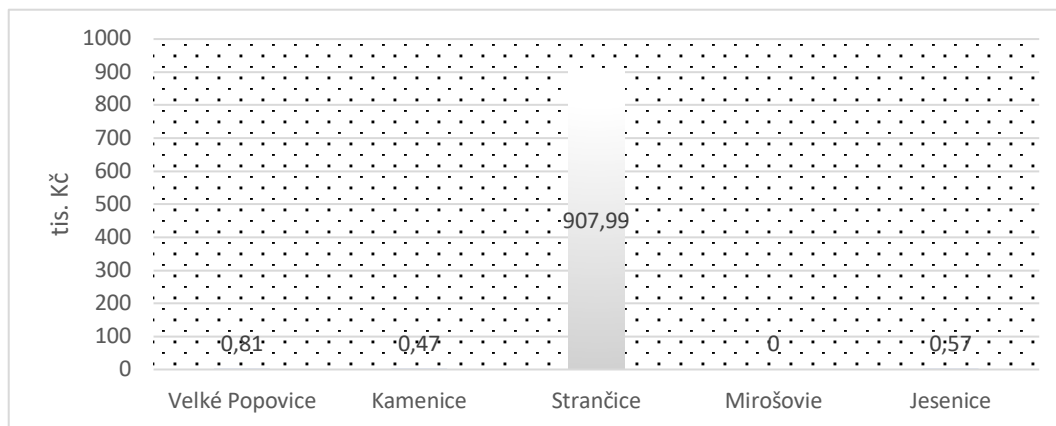
Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Ukazatel odráží nárůst dluhu. Vzhledem k tomu, že přijaté úvěry mají, s výjimkou návratné finanční výpomoci, dobu splatnosti 10 let a více, je kritická hodnota ukazatele asi 0,1. Při této hodnotě by obec musela použít celé provozní saldo na splácení dluhu a nezbyly by jí vlastní prostředky na financování investic nebo tvorbu úspor.

Této hodnotě se však obec Velké Popovice zdaleka neblíží.

Graf 39: Komparace krytí dluhu (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Komparace v rámci vzorku referenčních obcí potvrzuje, že Obec Velké Popovice si v tomto ukazateli vede lépe než Kamenice nebo Jesenice. Strančice a Mirošovice dluh nečerpají nebo čerpají minimálně.

20. Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (v %)

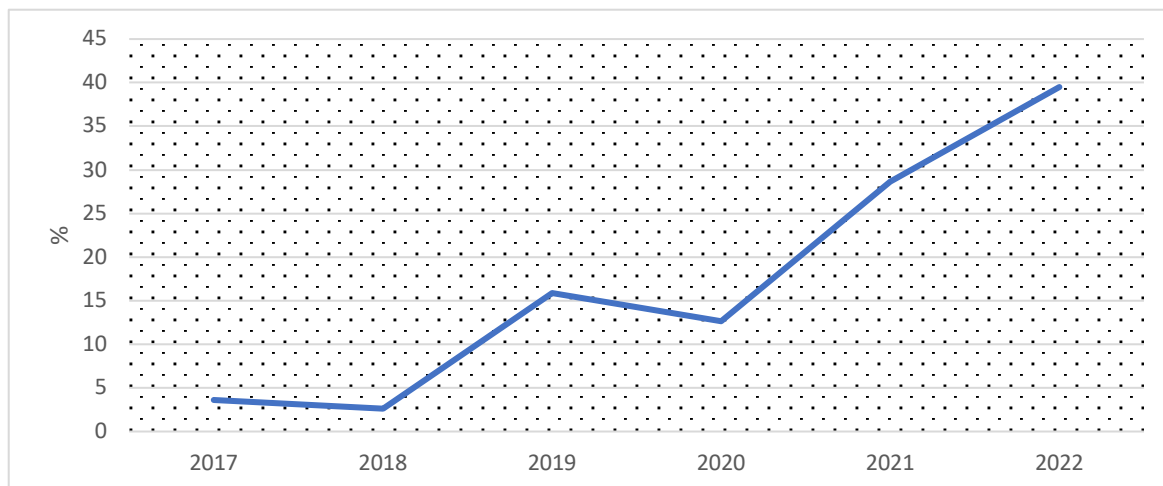
Ukazatel vyjadřuje míru krytí všech plateb představujících splátky dluhu (jistiny) a úroků celkovými příjmy v daném roce.

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (v %)	součet úroků a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků/ průměr příjmů	3,59	2,62	15,87	12,63	28,67	39,5

Zdroj: Monitor (2023)

Graf 40: Vývoj plnění pravidla rozpočtové odpovědnosti (v %)

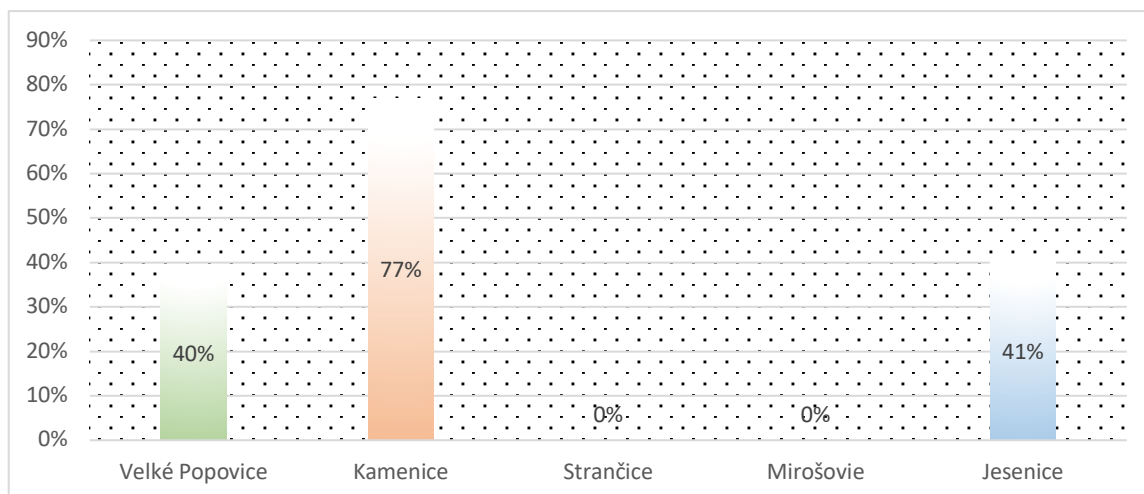
Zdroj: Monitor (2023) vlastní zpracování

Obec je povinna hospodařit tak, aby výše jejího dluhu za rok nepřekročila 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. Pokud se tak stane a zároveň se za další rok (t+1) vzniklý nadbytečný dluh nesníží nejméně o 5 %, bude následující rok (t+2) pozastaven převod podílu na výnosu daní. Ministerstvo financí ČR dodržování tohoto pravidla každoročně vyhodnocuje.

Je třeba upozornit, že hranice 60 % není absolutní. Obec může, dle zákona, tuto hranici překročit. V následujících letech však musí úvěr splácet minimálně předepsaným tempem (tj. nejméně o 5 % průměru příjmů za poslední čtyři roky více).

I přes přijetí dalšího úvěru obec pravidlo rozpočtové odpovědnosti s přehledem plní.

Graf 41: Komparace pravidla rozpočtové odpovědnosti (2022)

Zdroj: Monitor (2023) vlastní zpracování

Jak je patrné z výše prezentované komparace, obec Velké Popovice, stejně jako Jesenice, pravidlo rozpočtové odpovědnosti bez problému dodržuje, na rozdíl od Kamenice, která ho v daném roce překročila.

Vyhodnocení stavu a vývoje zadluženosti obce Velké Popovice

Obec čerpá a splácí čtyři investiční úvěry. Splátky úvěru odčerpávaly v roce 2022 necelých 8 % provozního přebytku. Ukazatele Rozpočtová odpovědnost a Podíl cizích zdrojů na aktivech jsou bez problémů plněny, tj. stávající zadlužení nijak neohrožuje finanční stabilitu obce. Zadlužení zřízených příspěvkových organizací je minimální.

Ukazatele likvidity obce Velké Popovice

19. Stav na bankovních účtech a pokladnách

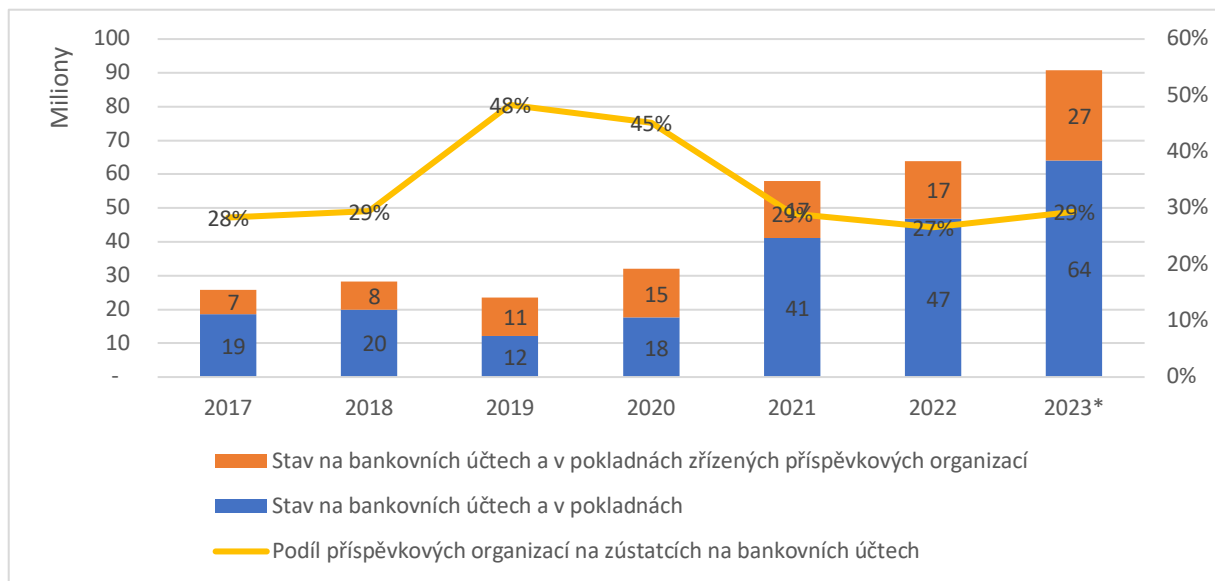
V Kč		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Stav na bankovních účtech a v pokladnách		18 547 665	19 974 410	12 191 837	17 616 820	41 163 826	46 821 621	64 146 516
Stav na bankovních účtech a v pokladnách zřízených příspěvkových organizací	součet výkazů za zřizované příspěvkové organizace	7 322 439	8 331 478	11 399 044	14 505 311	16 778 966	16 960 495	26 634 252
Celkem		25 870 104	28 305 889	23 590 881	32 122 131	57 942 792	63 782 116	90 780 768
Podíl příspěvkových organizací na zůstatcích na bankovních účtech		28 %	29 %	48 %	45 %	29 %	27 %	29 %

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 42: Vývoj prostředků na běžných účtech a pokladnách

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

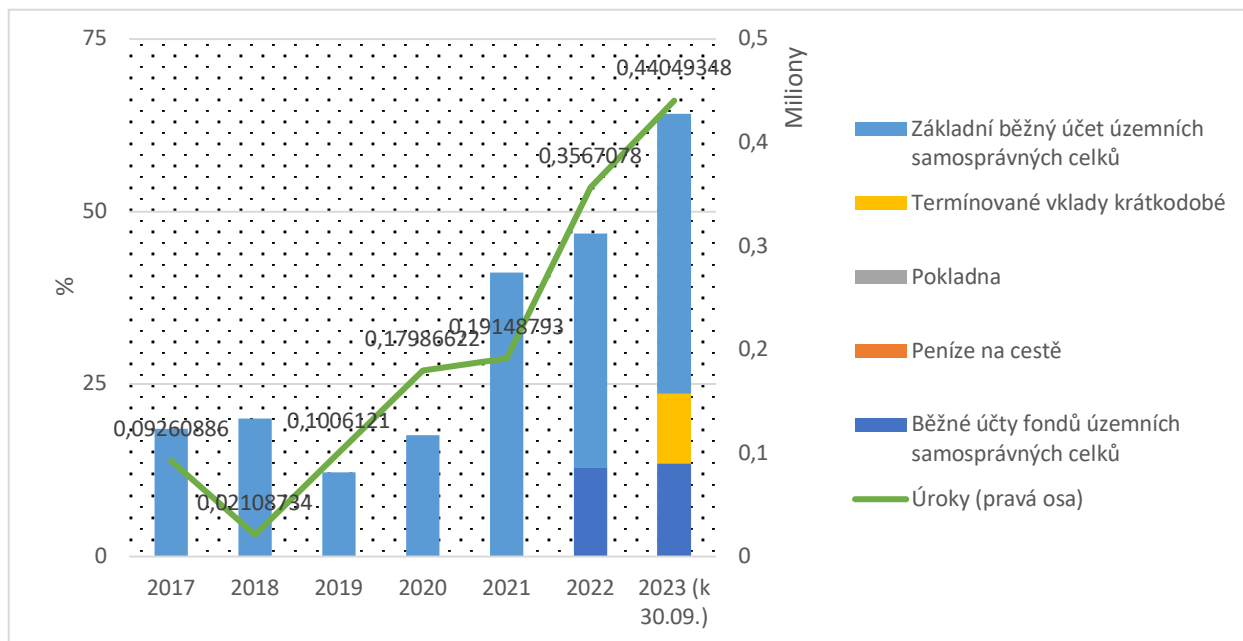
Peněžní prostředky na bankovních účtech i v pokladnách od roku 2019 rostou. K růstu dochází jak u samotné obce, tak u zřízených příspěvkových organizací. Podíl prostředků příspěvkových organizací se od roku 2021 stabilizoval. Od roku 2022 využívá obec rezervní fond na opravu vodovodu a kanalizace a od roku 2023 používá termínované vklady. S nárůstem prostředků na běžných účtech a v pokladnách souvisí i nárůst výnosů z úroků.

Růst podílu příspěvkových organizací v letech 2019 a 2020 je způsoben poklesem peněžních prostředků obce. Růst peněžních prostředků příspěvkových organizací je relativně rovnoměrný.

Hodnota roku 2023 může být do určité míry ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 10 měsících roku.

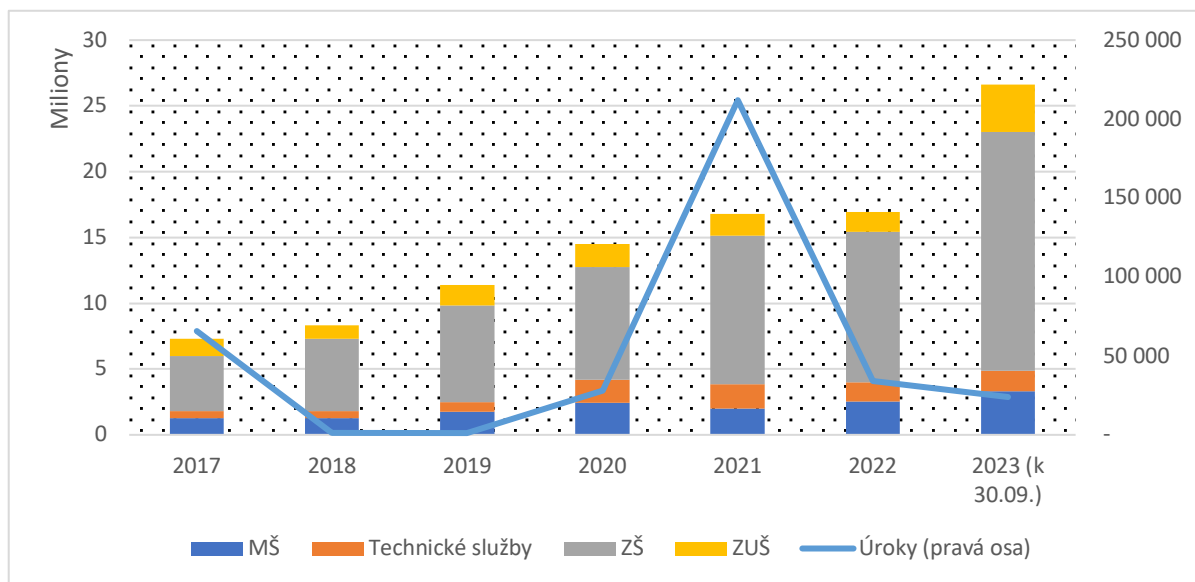

Graf 43: Stav na bankovních účtech a pokladnách – obec (k 30.9.2023)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Graf 44: Vývoj stavu na bankovních účtech a v pokladnách – zřízené organizace

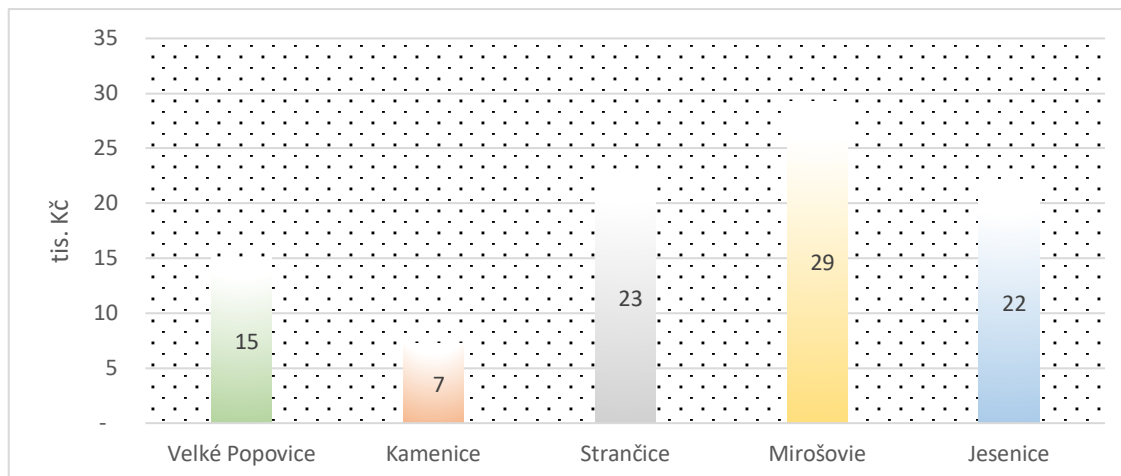
Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Objem prostředků na běžných účtech a pokladnách zřízených příspěvkových organizací je relativně stabilní. Nárůst k září 2023 je částečně způsoben uvedením údaje nikoliv ke konci

roku. Na rozdíl od samotné obce příspěvkové organizace, s výjimkou Technických služeb v roce 2021, nedokážou nemalé volné peněžní prostředky úročit.

Graf 45: Komparace stavu na běžných účtech a v pokladnách na obyvatele (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

20. Likvidita

Likvidita obce znamená její schopnost uhradit včas závazky vůči věřitelům. Jedná se o důležitý monitorující ukazatel, u něhož je optimální hodnota diskutabilní. Neplatí, že čím větší likvidita, tím lépe, ani naopak. Vysoká míra likvidity není příliš příznivá, jelikož to znamená, že peněžní prostředky nejsou vhodně využívány. Nízká míra likvidity naopak signalizuje neschopnost obce včas hradit své závazky, což může vyústit ve velké finanční a ekonomické problémy obce. Při jejím hodnocení je tedy třeba vycházet z faktu, že cílem obce není maximalizovat likvidní aktiva (hotovost nebo vklady na běžných účtech), ale poskytovat veřejné služby a pečovat o všestranný rozvoj území obce.

Likviditu posuzujeme na základě hodnot dvou hlavních ukazatelů:

Běžná likvidita - (dříve označována jako celková likvidita), někdy také nazývána jako ukazatel solventnosti, se stanoví tak, že se celková oběžná aktiva vydělí krátkodobými závazky. Výsledná hodnota (ideálně v intervalu 1,8 až 2,5) ukazuje, kolikrát dokáže obec pokrýt všechny své krátkodobé závazky dostupnými oběžnými aktivy. Kritická hodnota je 1, protože pokud klesne běžná likvidita pod tuto hodnotu není obec schopna krýt své krátkodobé závazky oběžnými aktivy.

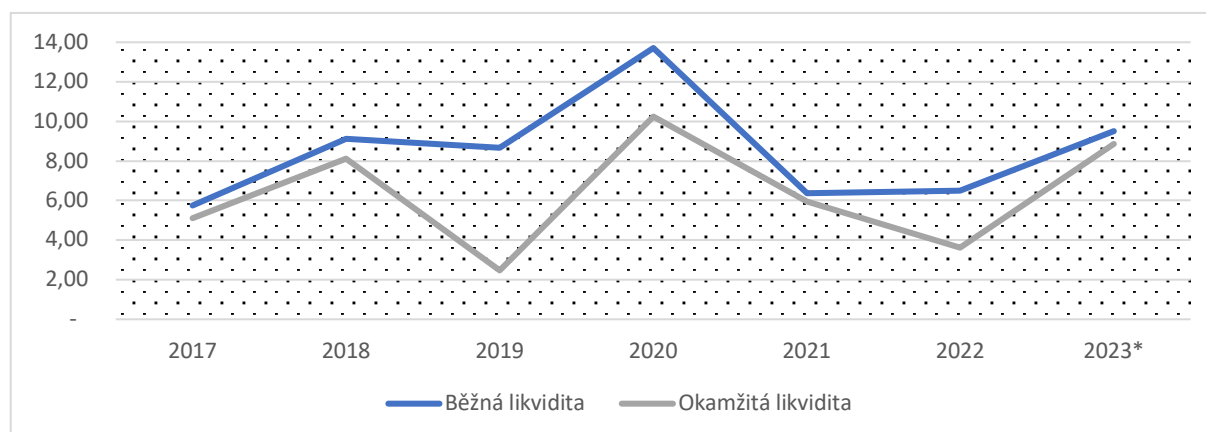
Okamžitá likvidita - ukazatel zachycuje schopnost obce hradit své krátkodobé závazky s využitím finančního majetku (např. zůstatky na běžných účtech). Je ve svém pojetí přísnější než ukazatel „Běžná likvidita“.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Oběžná aktiva	20 944 014	22 535 801	42 873 363	23 600 961	43 983 182		68 786 591
Krátkodobý finanční majetek	18 566 305	20 002 250	12 237 437	17 635 120	41 163 826		64 146 516
Krátkodobé závazky	3 642 262	2 468 643	4 952 488	1 721 447	6 908 028		7 235 180
Běžná likvidita	5,75	9,13	8,66	13,71	6,37	6,51	9,5
Okamžitá likvidita	5,1	8,1	2,5	10,2	6,0	3,63	8,9

Zdroj: Monitor (2023)

*k 31.10.2023

Graf 46: Vývoj likvidity v obci Velké Popovice

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Kritická hodnota ukazatelů Běžná likvidita a Oběžná likvidita je 1. Od roku 2022 došlo k úpravě výpočtu ukazatele, kdy tento zahrnuje i zřízené příspěvkové organizace. Bez ohledu na zvolený ukazatel likvidity plní obec bez problémů po celé sledované období platná doporučení.

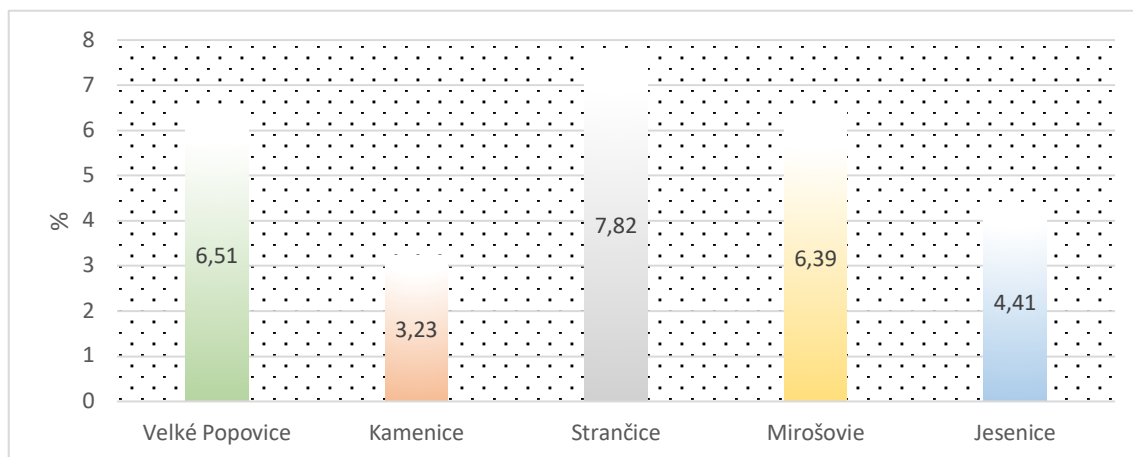
Hodnota roku 2023 může být ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 9 měsících roku.

Obec i jí zřízené příspěvkové organizace drží na svých bankovních účtech k 30.9.2023 přes 90 mil. Kč. I když může být tato hodnota do určité míry ovlivněna skutečností, že se jedná pouze o prvních 9 měsících roku, jedná se o vysokou částku, která dlouhodobě roste. Příspěvkové organizace se na celkové částce podílejí téměř 30 %.

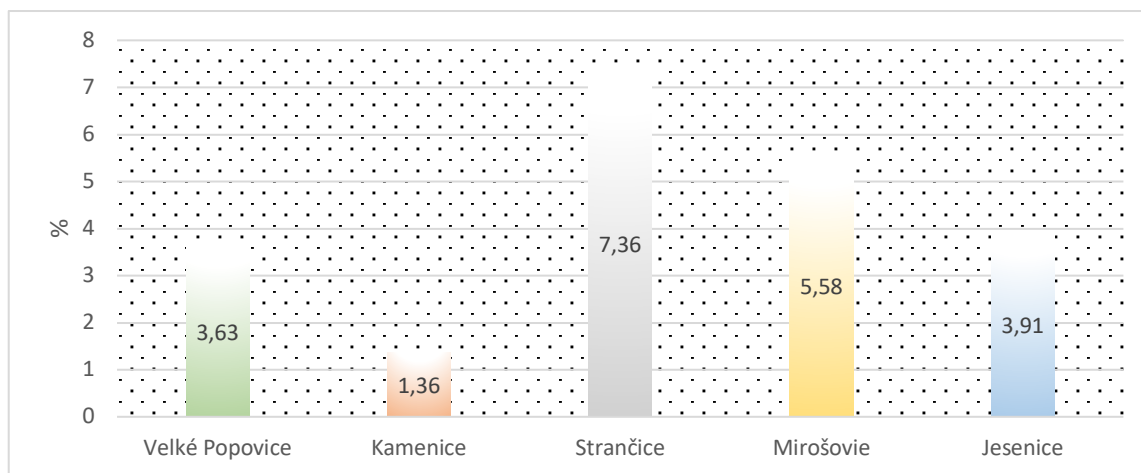
Likvidita obce je bez ohledu na použitý ukazatel v bezpečné výši.

Graf 47: Komparace běžné likvidity (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Graf 48: Komparace okamžité likvidity (2022)

Zdroj: Monitor (2023), vlastní zpracování

Z meziobecního porovnání vyplývá, že Velké Popovice jsou schopné dostát svým závazkům, hodnoty běžné i okamžité likvidity jsou bezproblémové, obec udržuje přiměřenou výši oběživa ke krytí svých závazků. Vyšší hodnoty u Strančic a Mirošovic jsou způsobeny především nižšími objemy krátkodobých závazků.

Závěr

Obec Velké Popovice lze celkově označit za finančně zdravou s přiměřenými hodnotami všech sledovaných ukazatelů. Výzkumný tým neshledal žádné ukazatele, které by vykazovaly nebezpečně negativní vývoj.

Obec se zaměřuje na rozvoj strategických investic v oblasti dopravní, technické a občanské infrastruktury v souladu se aktuálně platným Strategickým plánem a využívá k tomu dostupné podpůrné nástroje poskytované z národní úrovně. Úvěry čerpá uvážene a v souladu s pravidly dobrého hospodáře.

Portfolio aktiv je relevantně diversifikované s přiměřeným podílem méně výnosných, avšak likvidních aktiv a výnosnějších aktiv v podobě vkladů na termínovaných účtech.

Několik slov o autorce

Ing. Nikola Magdalena Taylor, Ph.D. je odbornicí na problematiku regionální ekonomiky a regionálního rozvoje. Dlouhodobě působí v oblasti základního i aplikačního výzkumu a jako vysokoškolská pedagožka. Jejími hlavními tématy jsou formování a rozvoj lokálních a regionálních trhů, obecní problematika, regionální konkurenceschopnost, investiční atraktivnost, strategický rozvoj územních celků a další související témata. Spolupracuje s českými i evropskými institucemi, je vyhledávanou konzultantkou zástupců samospráv, orgánů státní správy a dalších institucí. Spolupracovala s OECD, DG Regio EK, s předsedou Výboru pro právní záležitosti při Evropském parlamentu, Institutem pro křesťansko-demokratickou politiku, Národní rozpočtovou radou, apod. Je členkou Regional Studies Association. V současné době působí na Vysoké škole ekonomické jako odborná asistentka na Katedře ekonomie a dále jako zástupkyně ředitele Střediska regionálních a správních věd při Národohospodářské fakultě.

Poděkování patří **doc. Ing. Lucii Sedmihradské, Ph.D.** za spolupráci na této studii.

Použité zdroje

MF ČR, 2023. *Monitor*. [online]. [cit. Naposledy 31.12. 2023]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz>

MF ČR, 2017a. *Ukazatele SIMU*. [online]. [cit. 26. 2. 2018]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/monitoring-hospodareni-obci>.

MF ČR, 2017b. *Zadluženost územních rozpočtů v roce 2016*. [online]. [cit. 26. 2. 2018]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2016/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-roce-201-30092>.

Risy.cz, 2023. [online]. [cit. naposledy 30.12. 2023]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/stredocesky-kraj>

ČSÚ, 2023. [online]. [cit. naposledy 30.12. 2023]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/mos/>

Zákon č. 420/2004 O přezkouvání hospodaření samosprávných územních celků a dobrovolných svazků obcí

Zákon č. 128/200 Sb. O obcích v platném znění

Zákon č. 248/2000 Sb. O podpoře regionálního rozvoje v platném znění

Szarowská, I., Majerova, I., Duháček Šebestová, J. (2018). *Indikátory finanční stability pro potřeby obcí*. Český finanční a účetní časopis. 2018. 25-45. 10.18267/j.cfuc.508.

Valach, J. a kol. *Finanční řízení podniku*. 2. vydání. Praha: EKOPRESS, 1999. 330 s. ISBN 80-86119-21-1.

Cabaleiro, R., Buch, E., Vaamonde, A. 2012. Developing a Method to Assessing the Municipal Financial Health. *American Review of Public Administration*. Roč. 43, č. 6, s. 729–751. doi: 10.1177/0275074012451523.